

2016

SAKARYA
İŞGÜCÜ PİYASASI
ARAŞTIRMA
RAPORU

SAKARYA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2016

YAZARLAR

Aslı ÖZGÜN

İş ve Meslek Danışmanı

Selçuk ÖZTÜRK

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Son yıllar itibariyle sanayi bakımından hızlı bir gelişim ve değişim süreci yaşayan ve buna bağlı olarak sürekli göç alan İlimiz, beşeri sermaye olan insan kaynakları bakımından avantajlı konumdadır. Coğrafi konumu ve sanayileşme potansiyeli de bu avantajlı konumu destekleyici niteliktedir. Dolayısıyla, gerek sanayileşmedeki hızlı artış ve gerekse beşeri sermayedeki zenginliğimiz işsizlik sorunu noktasında meslekli işsizlerde asgari ücretle işçi bulunamaz noktasına gelinmiştir. Bu nedenle, gerek işsizlikle ve gerekse asgari ücret yetersizliği ile mücadele etmenin yolu da nitelsiz ve vasıfsız işgücüne nitelik kazandırmak, gelişen teknolojiye ve sanayiye uygun meslekli işgücü yetiştirmekten geçmektedir.

Bu bilinçle, İlimiz İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun yapmış olduğu çalışmalarla, bir yandan istihdamın korunması ve bir yandan da istihdamın geliştirilebilmesi, vasıfsızlığın ve mesleksizliğin giderilmesi hedeflenmiştir. İstihdamın söz konusu olduğu bütün alanlarda programlar düzenlenerek, girişimcilik eğitimleri, meslek eğitim kursları, iş başı eğitim programları, toplum yararına çalışma programları ve çalışanların eğitimine yönelik sertifika programları yoluyla, işsizlik sorununun çözümüne yerel düzeyde destek olunmuştur.

İlimizde, İŞKUR'un verdiği destekle, bir taraftan işverenlerin nitelikli işgücü ihtiyacı karşılanmaya, bir taraftan da işgücüne nitelik kazandırılarak işsizlerin istihdam edilebilirliği artırılmaya çalışılmıştır. Bununla beraber, teknolojik gelişmeler ve artan rekabet koşullarından istihdamın etkilenmemesi için hayat boyu öğrenme anlayışı içerisinde kişisel ve mesleki eğitimlere gereken önem verilmeye gayret gösterilmiştir.

İŞKUR tarafından tüm illerde gerçekleştirilen İş Piyasası Analiz Çalışması; bölgesel farklılıkların izlenmesi, yerel yönetim mekanizmalarına işlerlik kazandırılması, kısa vadede işgücünün şirketlerle eşleştirilmesinin sağlanması, orta vadede işgücüne talep edilen niteliklerin kazandırılması ve uygulanan işgücü politikalarının etkilerinin izlenmesi bakımından da çok büyük önem arz etmektedir.

Dolayısıyla, böylesine önemli bir çalışmaya katkı sağlayan işverenlerimize ve Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline teşekkür eder, çalışmanın işsizlik sorununun çözümü ve istihdama katkı sağlaması noktasında faydalı olmasını dilerim.

Hüseyin Avni ÇOŞ

Sakarya Valisi

ÖNSÖZ

Ülkemizin en büyük sorunu olan işsizliğin önlenmesi; işgücü piyasasının geliştirilmesine, eğitilmiş işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Dolayısıyla, istihdamın artırılmasının yanında istihdamın korunması da işgücünün ihtiyaç duyulan niteliklere uygun bir şekilde eğitilmesi ve yetiştirilmesi ile mümkün olacaktır.

Sakarya İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; İlin işgücü piyasası arz ve talebi arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartarak bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmak ve elde edilen veriler değerlendirilerek İl düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır.

İŞKUR ve ilgili paydaşların desteğiyle hazırlanan “İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu”, TÜİK’le birlikte tespit edilen 20 ve üzeri işçi çalıştıran 949 işyerinde uygulanmıştır.

Bu çalışma ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmiş olup, çalışma kapsamında yapılan işyeri ziyaretleri ile işverenlerin talepleri anında alınarak, ihtiyaç duyulan işgücü, İŞKUR’a kayıtlı işsizlerden sağlanmıştır.

Bunun yanında çalışmaya ilişkin olarak yapılan ziyaretler sırasında işveren tarafından talep edilen işgücü, Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından açılacak olan kurslara yön gösterdiği gibi, gelecekte ihtiyaç duyulacak mesleklerin belirlenmesine de ışık tutacaktır.

Bu rapora kuşkusuz en büyük destek, değerli zamanlarını ayırarak araştırmamızı cevaplayan işverenlerimizden gelmiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın gerçekleşmesine katkı sağlayan işverenlerimize, formun uygulanması ve raporun hazırlanmasında emeği geçen Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü çalışma arkadaşlarımıza teşekkür eder, yayının İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu, işverenler, akademisyenler ve araştırmacıların çalışmalarında yararlı olmasını dilerim.

Tekin KAYA

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	i
ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	v
KISALTMALAR	vi
YÖNETİCİ ÖZETİ	vii
GİRİŞ	1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ	2
İŞKUR GÖSTERGELERİ	3
Kayıtlı İşsiz.....	4
Açık İşler	5
İşe Yerleştirmeler.....	7
Mesleki Eğitim Faaliyetleri.....	8
İşsizlik Ödeneği	10
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	12
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	13
İşyeri Verileri.....	14
Mevcut İstihdam.....	23
AÇIK İŞLER.....	26
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	46
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	53
SONUÇ	59
KAYNAKÇA	63
EKLER	64
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU	64
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI	72

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013).....	2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015).....	5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)	6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)	8
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015).....	9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)	10
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015).....	10
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları	14
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	21
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	23
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	25
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı.....	25
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	26
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı	28
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı.....	28
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi.....	33
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı	34
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi	36
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması.....	38
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı	39
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları.....	39
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı.....	40
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi.....	42
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	43
Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması	44
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	45
Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler.....	46
Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	48
Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	49
Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri.....	52
Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri	53
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	54
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi.....	55
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi.....	56
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	56

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)	3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)	4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)	6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)	7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı	15
Şekil 6: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı	15
Şekil 7: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı	16
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı	17
Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı	17
Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı	18
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden faydalanma oranları	19
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	20
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu	22
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları	24
Şekil 15: Açık İş Olan İşyeri Oranı	27
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları	29
Şekil 17: İhracat, Part-time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları	30
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi	30
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	31
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	32
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı	34
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı	35
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı	37
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı	47
Şekil 25: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı	47
Şekil 26: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı	49
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı	50
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri	51
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO	57
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri	58

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Sakarya ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 54,8; İstihdam Oranı yüzde 49,7 ve İşsizlik Oranı yüzde 9,4 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Sakarya ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 25 bin 770'dir. Bu sayının yüzde 47'si kadınlardan, yüzde 53'ü de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Sakarya ilinde 29 bin 946 kişilik bir açık iş talebi alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 15 bin 090 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 30,7'sini kadınlar, yüzde 69,3'ünü ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi (Genel) olmuştur. Sakarya İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 81,1'i bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğine 2015 yılında 11 bin 653 kişi başvuruda bulunarak, bunlardan 6 bin 390 kişi yani yüzde 54,8'i hak kazanmıştır. Hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru(Genel) ve Satış Danışmanı meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Sakarya İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 949 olmuştur. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 49 bin 761 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 38 bin 750 çalışan erkeklerden, 11 bin 011 çalışan ise kadınlardan, diğer bir şekilde açıklayacak olursak; yüzde 77,9'u erkek, 22,1'i bayan çalışanlardan oluşmaktadır. Sektörel olarak çalışanlar incelendiğinde en fazla istihdam 28 bin 606 kişi ile İmalat Sektöründe gerçekleşmiştir, Erkeklerin yüzde 60,1'i, kadınların ise yüzde 48,3'ü İmalat sektöründe

istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 61 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 238,7'dir. Sakarya ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır.

Sakarya ilinde açık iş oranı yüzde 4,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Sakarya ili açık iş oranı bakımından 3 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının üstündedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 50 ile Gayrimenkul Faaliyetleridir. Sakarya ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin İmalat meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 87'dir. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 13,1 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubudur. Sakarya ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Proses İşçisi, Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Servis Elemanı (Garson), Pres Operatörü (Yağ), Satış Temsilcisi/Plasiyer, Makine Teknolojisi Teknisyeni ve Otomotiv Montajcısı Elemanıdır. İl genelinde açık işlerin yüzde 86'sı için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Sakarya ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 77,5'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Sakarya ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 63,7'si söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Sakarya ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Proses İşçisi mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Kablo Ağı Bantlama Elemanı ve Gaz Altı Kaynakçısı meslekleri takip etmektedir. Sakarya ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Sakarya ilinde işverenlerin yüzde 23,3'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı ülke genelinde 3,9 iken Sakarya ilinde yüzde 2 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Sakarya İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Sakarya İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılara ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadaki beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun ganesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İşKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye’de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İşKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye’de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İşKUR’u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürölmektedir. Her sene yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Sakarya ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İşKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Sakarya ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşılarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Sakarya TR42 bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Sakarya ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

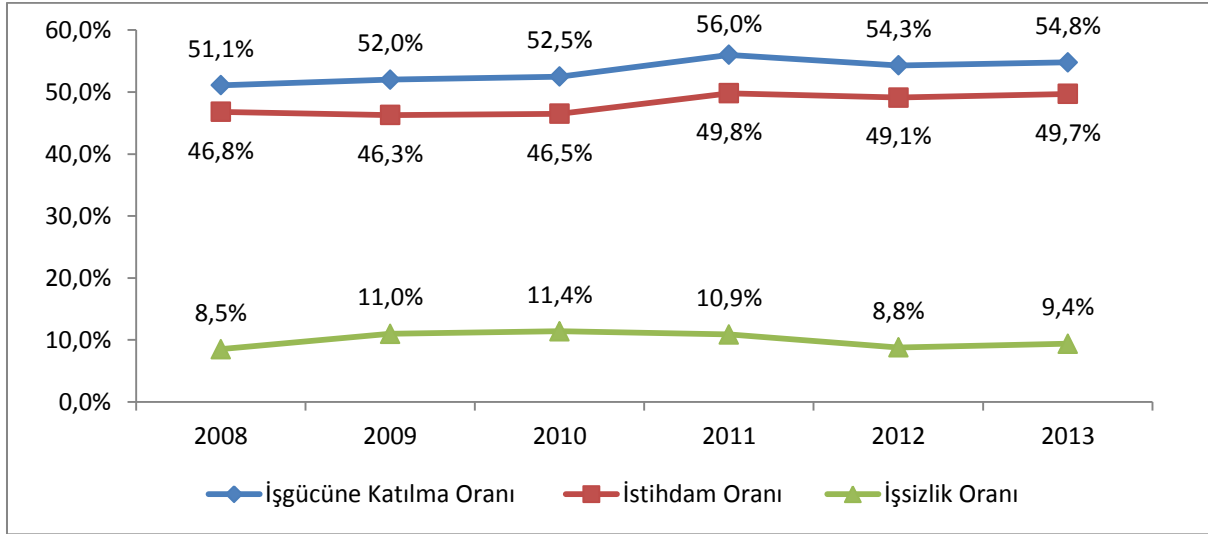
Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	51,1	46,8	8,5
2009	52,0	46,3	11,0
2010	52,5	46,5	11,4
2011	56,0	49,8	10,9
2012	54,8	49,7	9,4
2013	59,0	52,9	10,3

Kaynak: TÜİK

Tablo 1’de Sakarya ili için TÜİK’in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin

işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde temel işgücü göstergelerinde 2008 yılı ile 2013 yıllarına ait veriler bulunmaktadır. Sakarya ili için Şekil 1'deki eğilimler incelenecek olursa; 2008 küresel krizinden sonra işsizlik oranlarındaki artış ve istihdam oranlarında azalış 2011 yılına kadar devam ettiği görülmektedir. İşgücüne katılma oranında ise 2011 yılında 2008 yılına göre 4,9 puanlık bir artış gerçekleşmiştir. 2008 2009 ve 2010 yılındaki bu olumsuz şartlar 2011 yılında bertaraf edilmeye başlanmış gözükmemektedir. Zira 2011 yılında işsizlik oranı azalmaya istihdam oranı da artmaya başlamıştır. Bu durum işgücü piyasasının toparlanmaya başladığının göstergesi olmuştur. 2013 yılında Türkiye'de istihdam oranı ise yüzde 43,9 olarak gerçekleşmiş olup, Sakarya ili yüzde 52,9 ile Türkiye oranının 9 puan farkla bu oranın üstünde bulunmaktadır.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

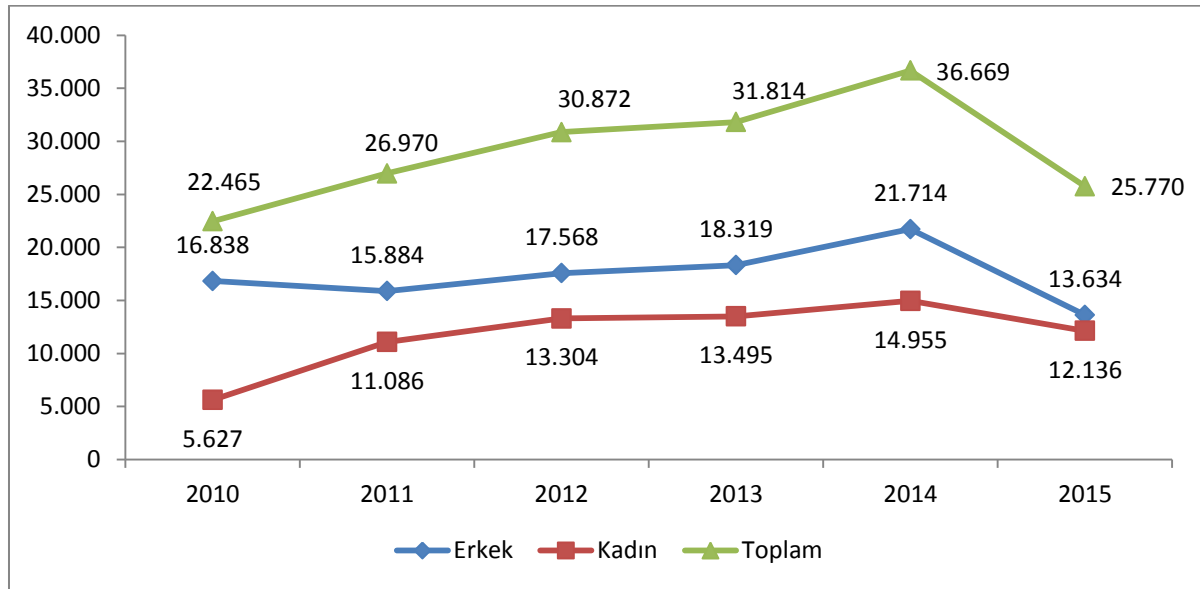
İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet,

sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemlerde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtlı kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Sakarya ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Sakarya ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 22 bin 465 kişinin 16 bin 838'i erkeklerden, geri kalan 5 bin 627 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 25 bin 770 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkat çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 5 bin 627 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 53,63 oranında artışla 12 bin 136'ye yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde

işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Sakarya işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	7.088
Beden İşçisi (Temizlik)	1.139
Büro Memuru (Genel)	1.039
Satış Danışmanı	878
Ön Muhasebeci	618
Sekreter	608
Şoför-Yük Taşıma	594
Temizlik Görevlisi	437
Garson (Servis Elemanı)	361
Aşçı Yardımcısı	353
Diğer Meslekler	12.655
Toplam	25.770

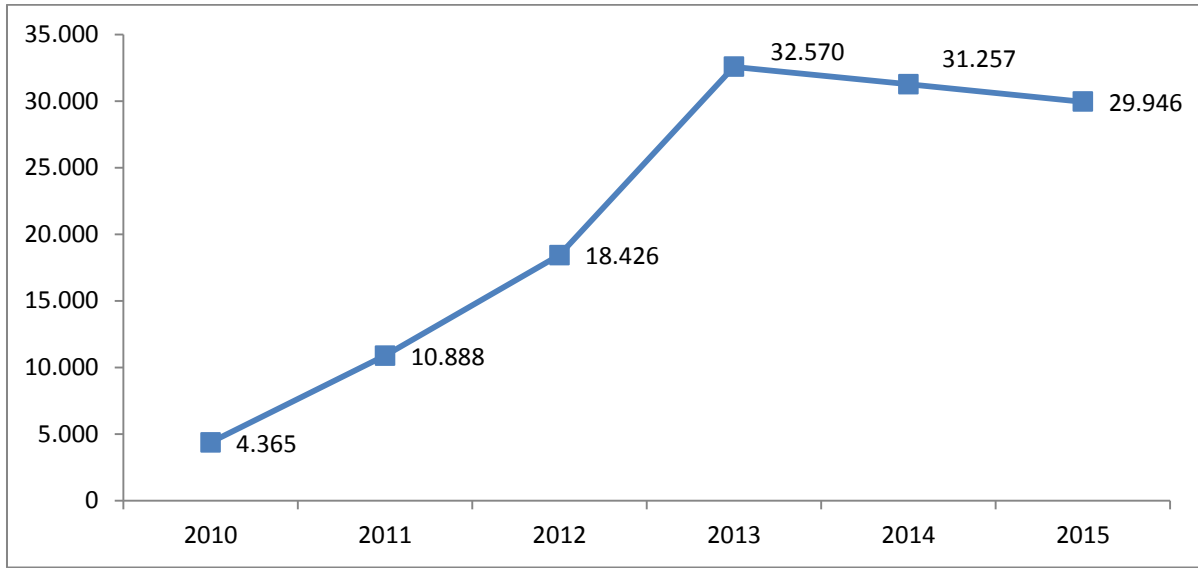
Kaynak: İŞKUR

Tablo 2’de Sakarya ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almaktadır. Bu meslekte Sakarya ilinde Kuruma kayıtlı 7 bin 88 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik) Memuru (Genel) gibi meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci, Sekreter, Şoför-Yük Taşıma, Temizlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı) ve Aşçı Yardımcısı izlemiştir. Sakarya ilinde işsiz olarak kayıt olan kişiler içerisinde ilk sırayı Beden İşçisi (Genel) mesleği alması, özellikle Sakarya ilinde imalat sanayinin ağırlıkta olmasından kaynaklanmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 4 bin 365 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 29 bin 946 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	14.707
Gaz Altı Kaynakçısı	1.795
Satış Danışmanı	1.209
Beden İşçisi (Temizlik)	986
Temel İmalat ve Montaj Elemanı	773
Güvenlik Görevlisi	528
Temel Metal Şekillendirme Elemanı	518
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	476
Makineci (Dikiş)	398
Garson (Servis Elemanı)	342
Diğer Meslekler	8.214
Toplam	29.946

Kaynak: İŞKUR

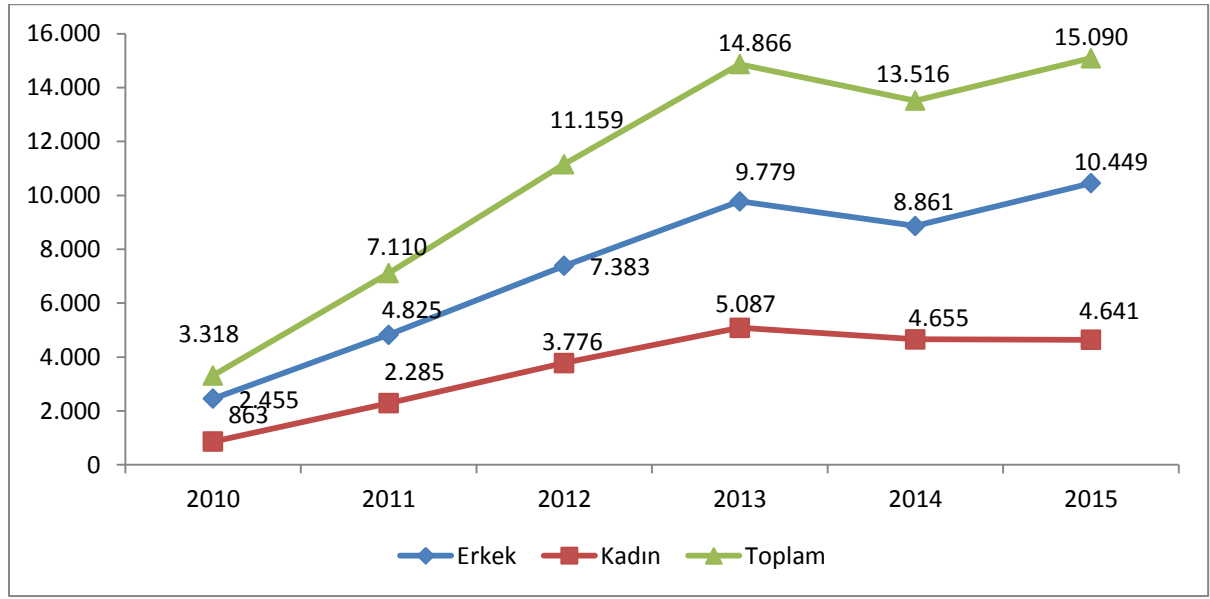
Sakarya ilinde 2015 yılında 29 bin 946 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk 3 sırada Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Satış Danışmanı meslekleri, dördüncü sırada Beden İşçisi (Temizlik) mesleği yer almıştır. Daha sonra

bu meslekleri Temel İmalat ve Montaj Elemanı, Güvenlik Görevlisi, Temel Metal Şekillendirme Elemanı, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Sakarya ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 3 bin 318 olan Sakarya ilinde işe yerleştirilenlerin 2 bin 455'i erkeklerden, geri kalan 863 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar özellikle 2014 yılında düşüş eğiliminde olmasına karşın daha sonra 2015 yılında artış göstermiştir. 2015 yılında Sakarya ilinde 15 bin 90 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 69,2'sini erkekler, yüzde 30,75'ini ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2014 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda fiili açık işleri mümkün olduğu kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansımaktadır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden İşçisi (Genel)	10.199
Satış Danışmanı	643
Beden İşçisi (Temizlik)	533
Gaz Altı Kaynakçısı	305
Güvenlik Görevlisi	266
Temel Metal Şekillendirme Elemanı	259
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	213
Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	170
Metal Mamuller Montaj İşçisi	114
Büro Memuru (Genel)	103
Diğer	2.285
Toplam	15.090

Kaynak: İŞKUR

Sakarya ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği öne çıkmıştır. Sakarya ili için Beden İşçisi (Genel) mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 15 bin 90 işe yerleştirmenin 10 bin 199'u bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Satış Danışmanı, Beden İşçisi (Temizlik), Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Temel Metal Şekillendirme, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Metal Mamuller Montaj İşçisi, Büro Memuru meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Sakarya ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	243	6.647	1150	3.571	24	596	1.417	10.814	79	5.651
2014	234	3.642	371	1.638	20	495	625	5.775	31	1.179
2013	444	8.096	425	2.852	15	385	884	11.333	23	680
2012	433	8.357	165	251	10	250	608	8.858	17	885
2011	286	4.326	133	253	11	273	430	4.852	5	84
2010	188	2.204	43	76	3	74	234	2.354	23	341

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam bin 417 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 10 bin 814 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 234 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının bin 417'lere çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 2 bin 354 iken 2015 yılında 10 bin 814 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 43 programın açıldığı ve bu programlardan 76 katılımcının faydalandığı görülmektedirken, 2015 yılında bin 150 program açılmış ve 3 bin 571 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 243 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 6 bin 647 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 3 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 24'e yükselmiş ve katılımcı sayıları da 74'den 596'ya yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2015 yılında 79 program düzenlenmiş olup bu programlardan 5 bin 651 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Sakarya ilinde 2015 yılında toplam 11 bin 653 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 6 bin 390'ı işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	11.653	6.390
2014	9.675	5.515
2013	7.537	4.492
2012	6.729	4.679
2011	5.051	3.998
2010	5.105	4.105

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7’de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden işçisi (Genel)	1.296
Büro Memuru (Genel)	188
Satış Danışmanı	188
Şoför-Yük Taşıma	184
Beden İşçisi (Temizlik)	171
Ön Muhasebeci	163
Gaz Altı Kaynakçısı	100
Muhasebeci	94
Sekreter	77
Beden İşçisi (İnşaat)	76
Diğer Meslekler	3.853
Toplam	6.390

Kaynak: İŞKUR

Sakarya ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 1296 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken Büro Memuru(Genel) mesleğinde bu sayı 188 kişi olarak görülmektedir. Bu meslekleri ise Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (Temizlik), Ön Muhasebeci, Gaz Altı Kaynakçısı, Muhasebeci, Sekreter ve Beden İşçisi (İnşaat) meslekleri takip etmiştir. Tablo 7’den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibarıyla artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Sakarya ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Sakarya ilinde 816 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 49 bin 761 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Sakarya ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8’de Sakarya ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları

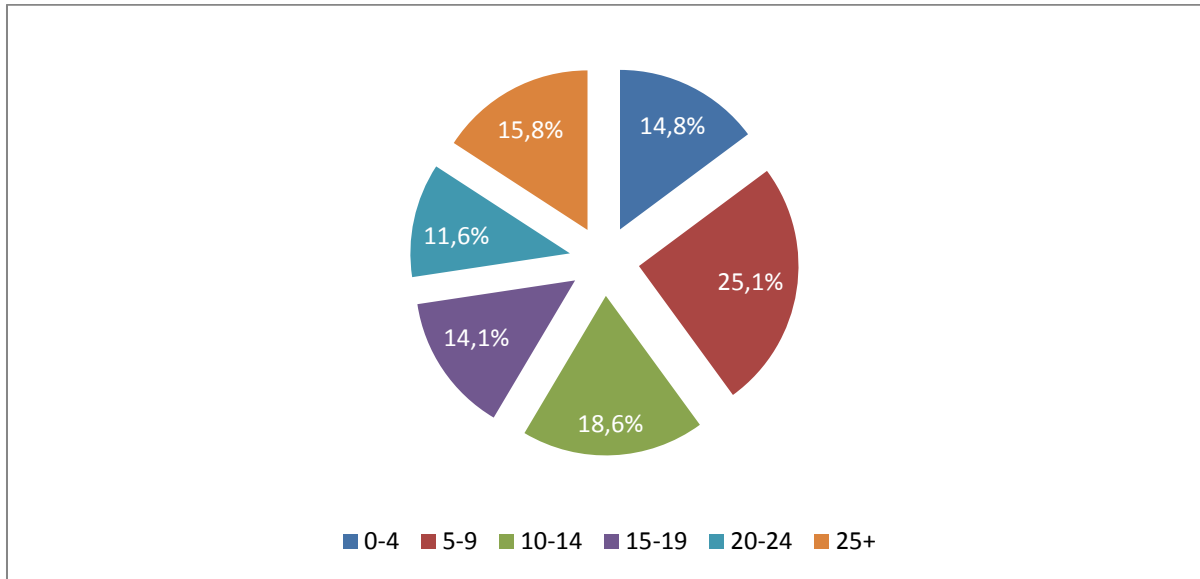
Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	304
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	178
İnşaat	122
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	52
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	29
Ulaştırma ve Depolama	28
Eğitim	24
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	22
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	20
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	11
Diğer Hizmet Faaliyetleri	10
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	4
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	3
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	3
Bilgi ve İletişim	3
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	2
Gayrimenkul Faaliyetleri	1
Genel Toplam	816

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Sakarya ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 37,25’i İmalat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İmalat sektörünün Sakarya ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle İmalat sektörü Sakarya ili için önde gelen bir sektör durumundadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı alanında faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 21,81’i bu sektörde bulunmaktadır.

En az işyeri ise Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise Bilgi ve İletişim 3 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor sektörü 2 işyeri ile karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Sakarya ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20’den az olan Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan bir banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

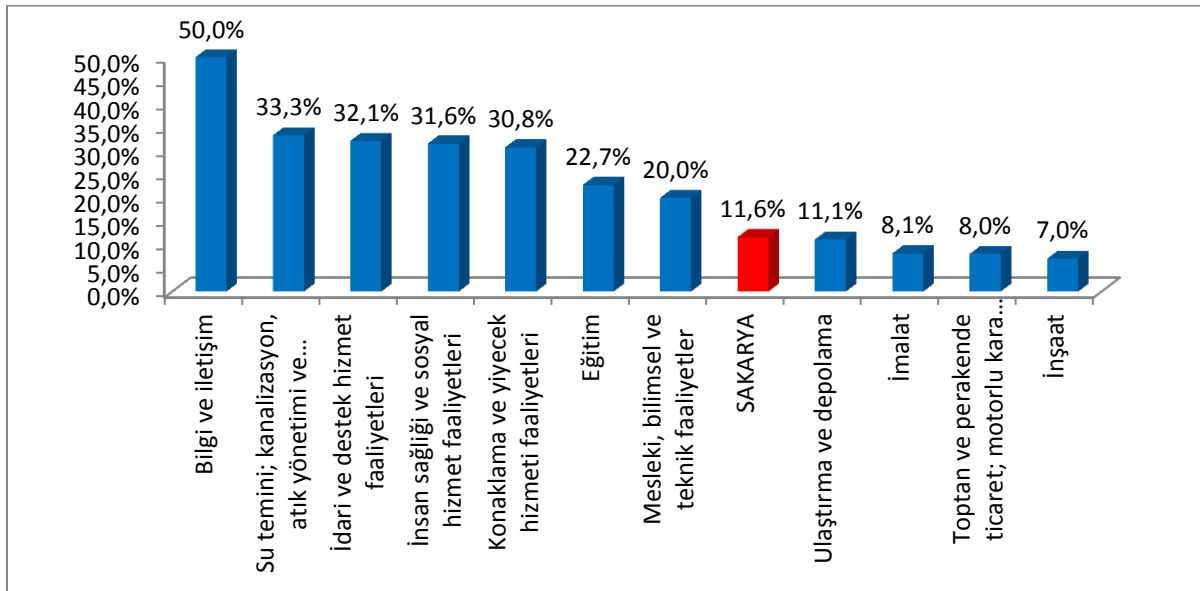
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Sakarya ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 25,1'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin oranı ise yüzde 18,6'dır. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 0-9 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 4 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

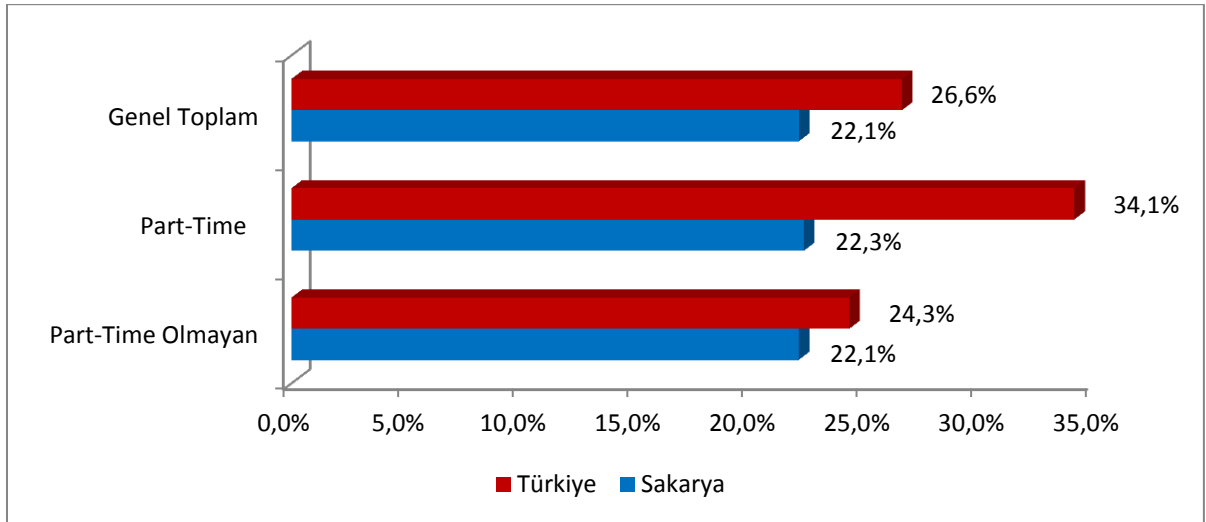
Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde Bilgi ve İletişim sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 50'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Sakarya ilinde ikinci sırada Su Temini, Kanalizasyon ve Atık Temini sektörü yer

almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 33,3'ünde part -time çalışanı bulunmaktadır Üçüncü sırada ise yüzde 32,1 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı gibi sektörlerde işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algı kadınları, part-time istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

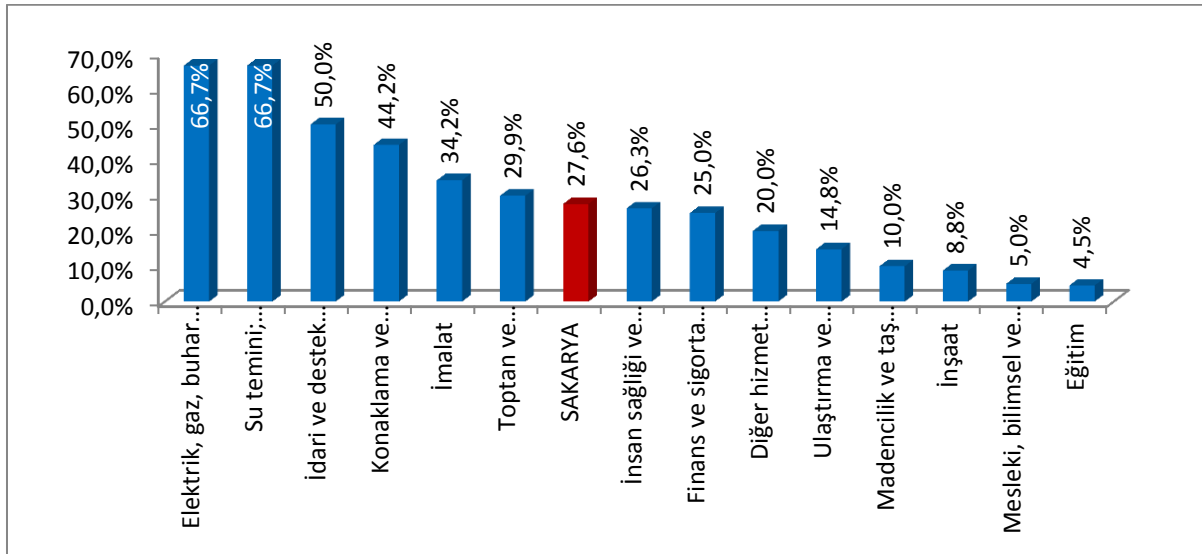
Şekil 7: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Sakarya ilinde bu oran yüzde 22,1 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Sakarya ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 22,3 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 22,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Sakarya ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilememektedir. Türkiye genelinin tersi bir durum söz konusudur.

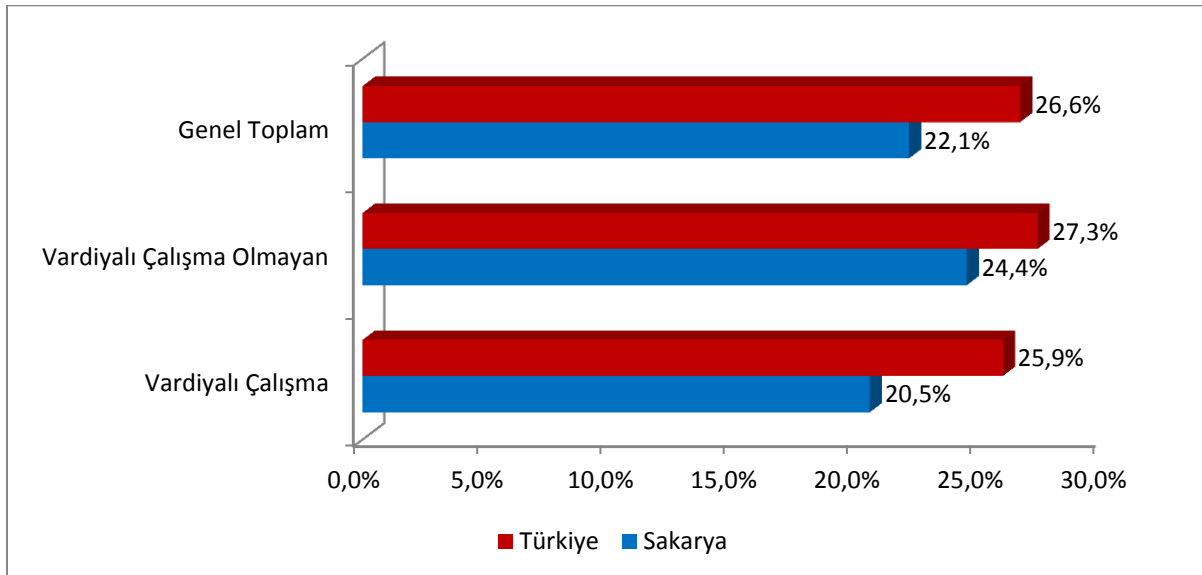
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde işyerlerinin yüzde 27,6'sında vardiyalı çalışma mevcuttur. Sakarya ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı tüm işyerlerinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Eğitim sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. Eğitim sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni eğitimin tüm gün devam ediyor olmasıdır.

Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

Kaynak: İPA 2016

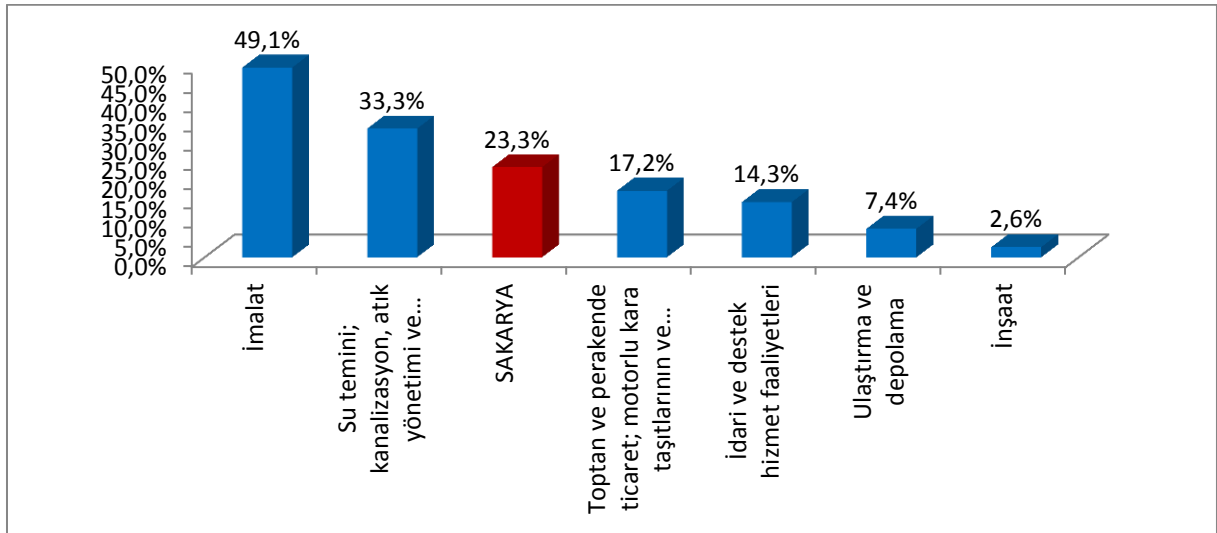
Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma

yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9’da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 20,5’si kadın, yüzde 79,5 ’i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 24,4’e yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 22,1’sinin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 5 çalışandan 1’i kadın 4’ü erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasına da yakın bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,4 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Sakarya ilinde çok daha fazla belirgindir.

Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

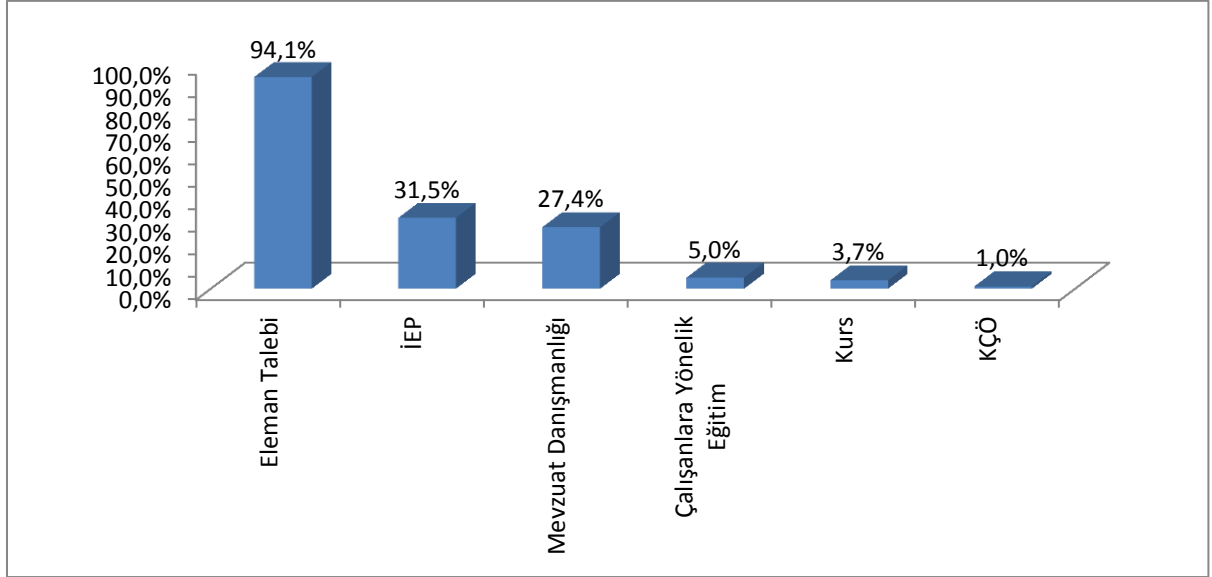

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde 17 sektörden 7 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 49,1’i ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 33,3’ü ile Su Temini, Kanalizasyon ve Atık Temini sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Sakarya ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün Sakarya ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. Sakarya ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlerle nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden faydalanma oranları

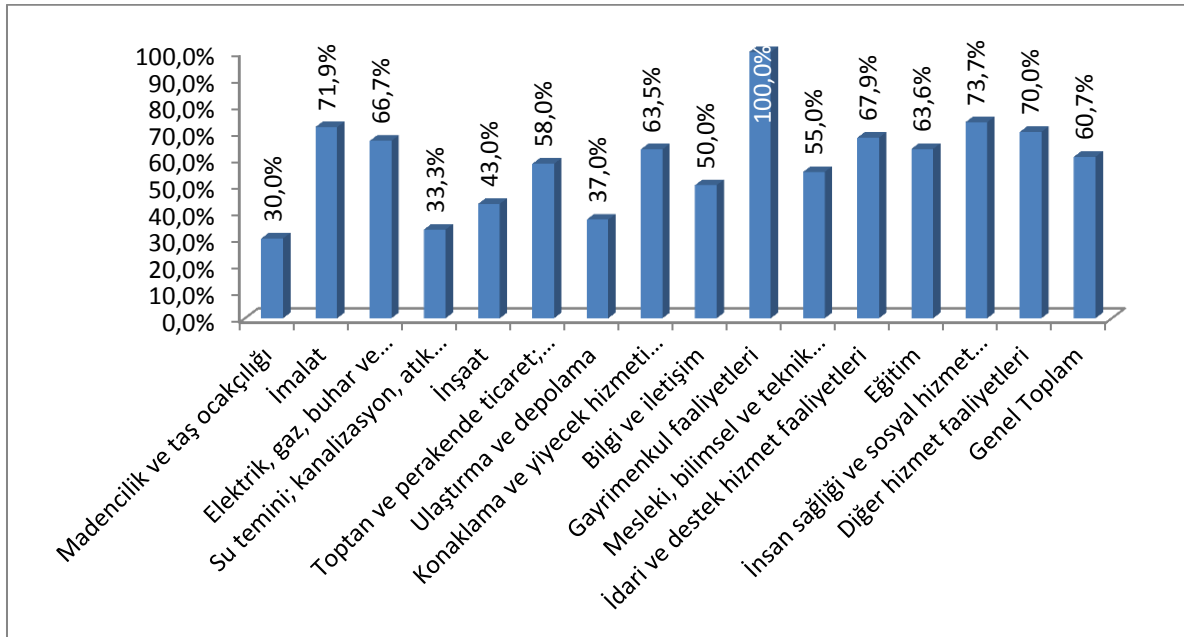

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 60,7'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Sakarya ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 94,1'i İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlarken yüzde 31,5'i İEP alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12’de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Sakarya ilinde Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektörler ise Madencilik ve Taş Ocaklığı ile İnşaat sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İmalat	7,6%	95,8%	36,8%	1,9%	6,1%	30,2%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	0,0%	91,8%	38,8%	0,0%	0,0%	26,5%
Toptan ve Perakende Ticaret	5,0%	93,1%	24,8%	1,0%	3,0%	23,8%
Ulaştırma ve Depolama	0,0%	90,0%	20,0%	0,0%	0,0%	30,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	3,0%	97,0%	15,2%	0,0%	0,0%	18,2%
Bilgi ve İletişim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	90,9%	45,5%	0,0%	0,0%	18,2%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	21,1%	0,0%	5,3%	36,8%
Eğitim	0,0%	92,9%	21,4%	0,0%	0,0%	28,6%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	28,6%	0,0%	0,0%	35,7%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	28,6%	100,0%	14,3%	0,0%	14,3%	14,3%
Genel Toplam	5,0%	94,1%	31,5%	1,0%	3,7%	27,4%

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin hepsi İŞKUR'un tüm hizmetlerinden faydalanmışlardır.

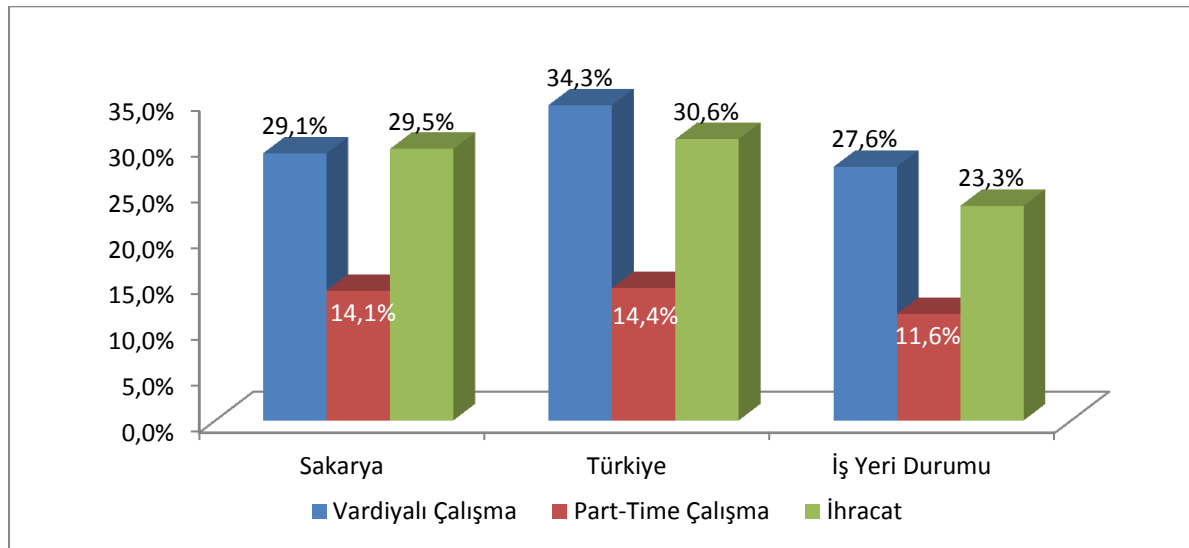
Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründeki işyerleri ise hem eleman talebi hem de mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmışlardır. Ayrıca bu sektördeki işyerlerinin tamamı da işbaşı eğitim programından faydalanmak için İŞKUR ile temasa geçmişlerdir.

Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 100 olarak gerçekleşmiştir. Bu sektörde hizmetlerden yararlanan işyerleri içinde sadece İEP hizmeti göze çarpmaktadır.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde göze çarpan diğer bir husus sadece İmalat sektöründeki işyerleri İŞKUR'un bütün hizmetlerinden faydalanmışlardır. İmalat sektöründeki hizmetlerden faydalanan işyerlerinin yüzde 36,8'i işbaşı eğitim programından, yüzde 95,8'i eleman talebi ve mevzuat danışmanlığı yüzde 30,2 oranında olmak üzere diğer hizmetlerden faydalanmıştır. Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için diğer sektörlerle nazaran İmalat sektörü işverenleri daha çok İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Sakarya ilinde, ekonomik kriz ya da zorlayıcı sebepler dolayısıyla İmalat sektöründeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Sakarya ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Ancak Sakarya ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 29,1'i vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu da Türkiye geneline göre Sakarya'da daha az vardiyalı çalışma yapıldığını göstermektedir.

Bu farklar part-time çalışma yapılan işyerleri için belirgin olmamakla birlikte ihracat yapma durumu için aynı durum söz konusu değildir. Türkiye geneli ve Sakarya il verilerinin part time çalışma için paralellik göstermesinin sebebi işverenlerin part time eleman çalıştırmayı tercih etmemesinden

kaynaklanmaktadır .İhracat yapan işyerleri verisinin Türkiye verisinden düşük olması üretilen ürünün iç pazar müşterisine satıldığını göstermektedir.

Sakarya ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma ve ihracat yapmaktadır. Bu veri ışığında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin daha rahat eleman bulduğu sonucu çıkartılabilir.

Mevcut İstihdam

Sakarya ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 49 bin 761 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 38 bin 750 çalışan erkeklerden, 11 bin 011 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve Taş Ocaklığı	289	15	305
İmalat	23.287	5.320	28.606
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	650	66	716
Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	123	16	139
İnşaat	3.463	353	3.816
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin onarımı	5.839	1.881	7.720
Ulaştırma ve Depolama	481	99	580
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1.036	506	1.542
Bilgi ve İletişim	243	33	276
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	70	13	83
Gayrimenkul Faaliyetleri	11	9	20
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	304	132	436
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1.422	581	2.003
Eğitim	507	836	1.343
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	579	969	1.548
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	15	11	26
Diğer Hizmet Faaliyetleri	431	171	602
Genel Toplam	38.750	11.011	49.761

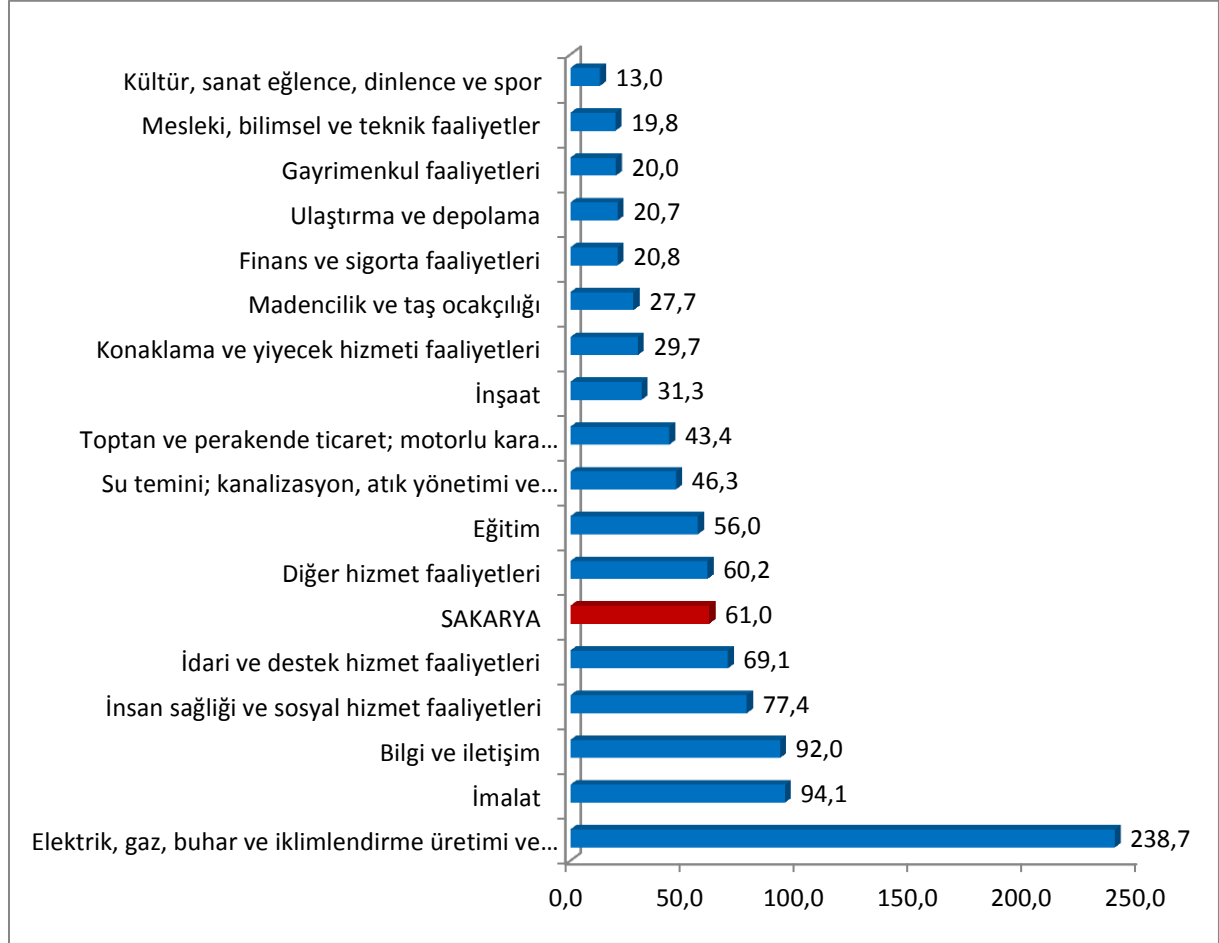
Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Sakarya ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Sakarya ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 77,87 oranında, kadınlarda ise yüzde 22,12 oranında İmalat sektöründe istihdam

edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 29'luk ve yüzde 37'lik oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 57 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde Eğitim ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Sakarya ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 61 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 238,7; ikinci sırada bulunan İmalat sektöründe 94,1 kişi ve üçüncü sırada bulunan Bilgi ve İletişim sektöründe 92,0 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektörünün Sakarya ili için en yüksek istihdamı barındıran sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. İmalat sektöründeki işyeri

sayısının da diğer sektörlere nazaran daha fazla olması ortalama çalışan sayısı sıralamasında bu sektörün ikinci sırada olmasının sebebini oluşturmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.351	1.342	3.693
Hizmet ve Satış Elemanları	3.367	1.225	4.592
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	5.364	1.951	7.314
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	200	136	336
Profesyonel Meslek Mensupları	2.531	1.795	4.327
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	8.890	715	9.605
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	5.772	858	6.630
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	9.613	2.868	12.481
Yöneticiler	663	120	783
Genel Toplam	38.750	11.011	49.761

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 25,08'i, erkek çalışanların yüzde 24,8'i ve kadın çalışanların yüzde 26,04'i bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almakta ve yüzde 19,3 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Sakarya ilinin sosyo-ekonomik yapısında ve coğrafi konumuna bakıldığında ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir istihdam gerçekleştirmemiştir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	3.418	1.076	4.494
5-9	6.058	2.591	8.648
10-14	6.200	1.808	8.008
15-19	4.072	1.246	5.318
20-24	4.869	2.557	7.427
25+	14.133	1.732	15.866
Genel Toplam	38.750	11.011	49.761

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12’de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 23,94’ü kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 29,96; 10-14 yaş için yüzde 22,57; 15-19 yaş için yüzde 23,42 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde kadınların oranı yüzde 34,42 ile biraz daha yüksek olmakla birlikte 25+ yaş için yüzde 10,91 olarak gerçekleşmiştir. 25 ve 25+ yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 31,88’dir.

Tablo 13’de ise Sakarya ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk iki mesleğin erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklıdır. Beden İşçisi(Genel) ve Proses İşçisi mesleği hem toplam çalışanlar hem de erkek çalışanlar arasında en fazla çalışılan ilk iki mesleği oluşturmaktadır. Kadın çalışanlar arasında ise ilk sırada Kablo Ağı Bantlama Elemanı mesleği yer almaktadır. Yine kadınlarda da ikinci sırada ise Temizlik Görevlisi bulunmaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Beden İşçisi (Genel)	Kablo Ağı Bantlama Elemanı	Beden İşçisi (Genel)
Proses İşçisi	Temizlik Görevlisi	Proses İşçisi
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Makineci (DİKİŞ)	Kablo Ağı Bantlama Elemanı
Otomotiv Montaj İşçisi	Büro Memuru (Genel)	Temizlik Görevlisi
Şoför-Yük Taşıma	Beden İşçisi (Genel)	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)
Temizlik Görevlisi	Proses İşçisi	Otomotiv Montaj İşçisi
Metal Mamuller Montaj işçisi	Muhasebeci	Şoför-Yük Taşıma
Otomotiv Montaj Teknisyeni	Satış Danışmanı	Büro Memuru (Genel)
Gaz Altı Kaynakçısı	Hemşire	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Güvenlik Görevlisi	Ön Muhasebeci	Satış Danışmanı

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü meslek Kablo Ağı Bantlama Elemanı ve bu mesleği de takip eden diğer meslekler; Temizlik Görevlisi, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Otomotiv Montaj İşçisi, Şoför Yük Taşıma, Büro Memuru (Genel), Metal Mamuller Montaj İşçisi ve Satış Danışmanı olarak görülmektedir.

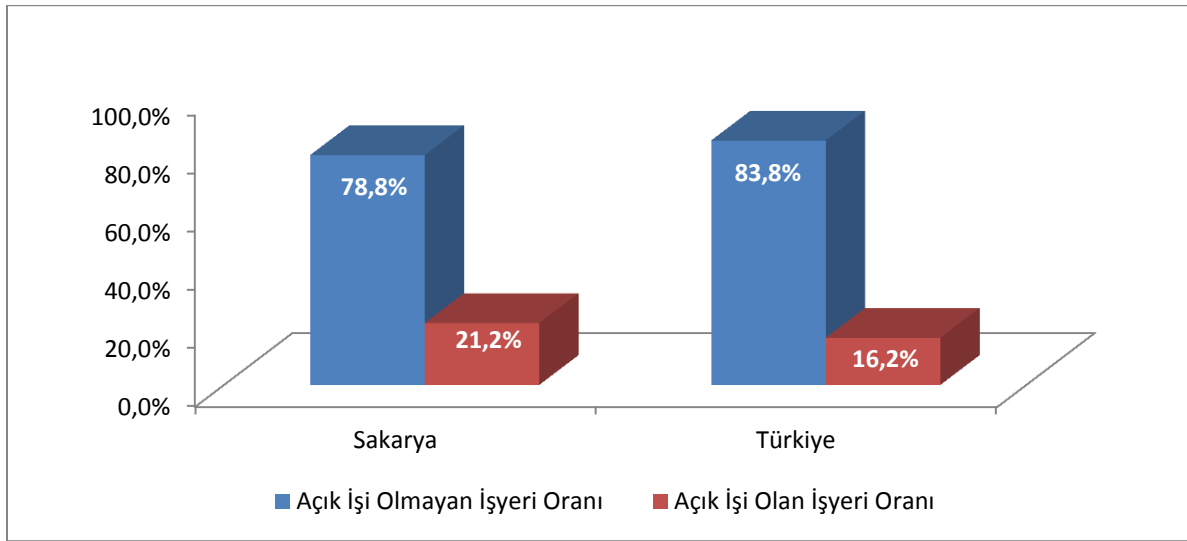
AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları,

işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İş Olan İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 21,2'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre yüksek olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Sakarya ilinde 173 işyerinden 2500 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlerle göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	2
İmalat	2.175
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	4
İnşaat	55
Toptan ve Perakende Ticaret;	147
Ulaştırma ve Depolama	4
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	44
Gayrimenkul Faaliyetleri	20
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	30
İnsan Sağlığı ve Sosyal hizmet Faaliyetleri	8
Diğer hizmet faaliyetleri	9
Genel Toplam	2.500

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 2 bin 500 kişilik açık işin yüzde 87'sinde tekabül eden 2 bin 175 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Bu veri de bize Sakarya ilinde faaliyet gösteren firmaların çoğunluğunu İmalat yapan işyerlerinin oluşturduğunu göstermektedir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımıdır. Bu sektörler eleman bulmakta zorlanan sektörler arasındadır.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı

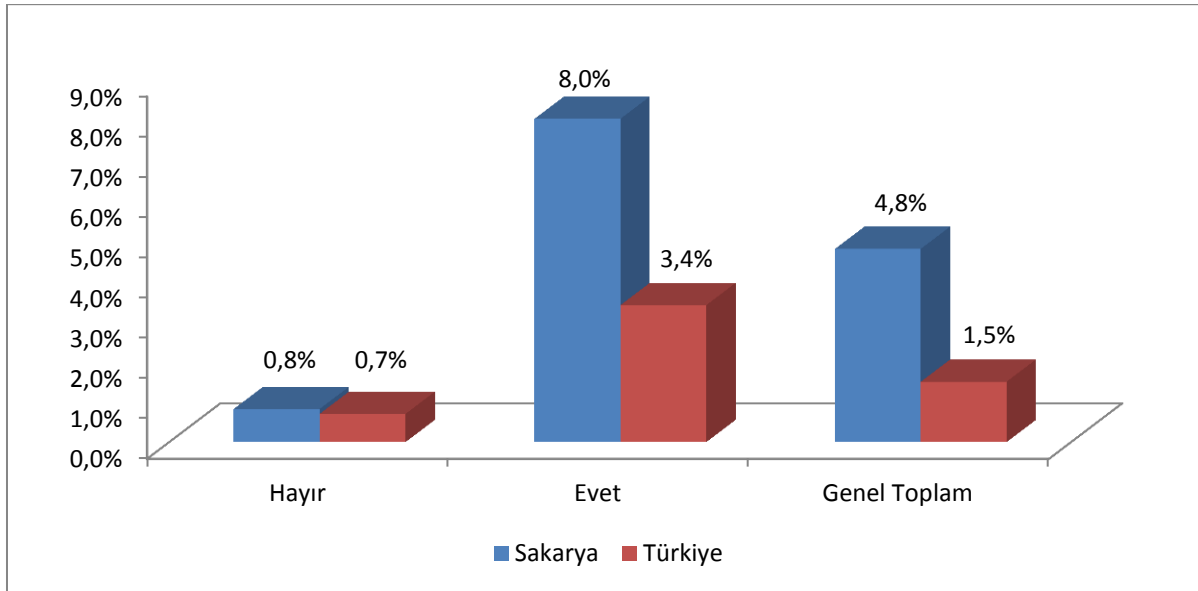
Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İş Olan İşyeri Oranı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,7%	10,0%
İmalat	7,1%	26,8%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	0,6%	66,7%
İnşaat	1,4%	14,0%
Toptan ve Perakende Ticaret;	1,9%	22,4%
Ulaştırma ve Depolama	0,7%	11,1%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2,8%	26,9%
Gayrimenkul Faaliyetleri	50,0%	100,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,3%	5,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1,5%	21,4%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,5%	21,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1,5%	20,0%
Genel Toplam	4,8%	21,2%

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Sakarya ilinde açık iş oranı yüzde 4,8 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Sakarya ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 95 kişilik dolu kadronun yanında 5 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 50 ile Gayrimenkul Faaliyetleri olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında ise Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki her işyerinde açık iş bulunmaktadır. Gayrimenkul Faaliyetleri sektörünü yüzde 66,7 ile Elektrik, gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, yüzde 26,9 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve Yüzde 26,8 ile İmalat sektörü takip etmektedir. Bir diğer ifadeyle bu sektörlerdeki her 4 işyerinden 1'inde açık iş mevcuttur.

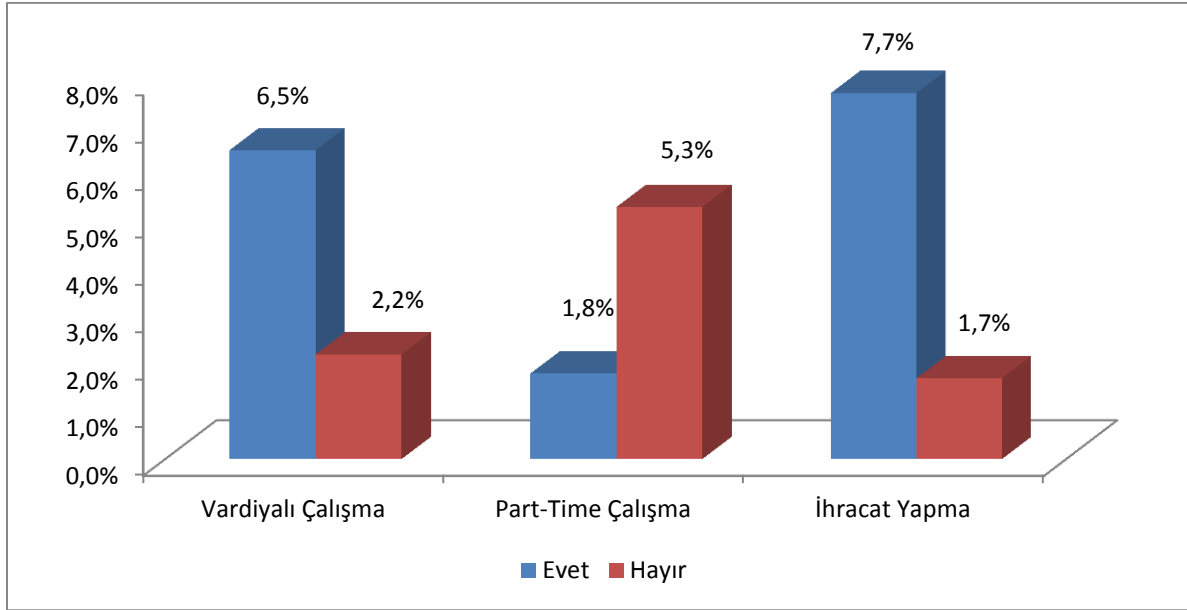
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 8; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,8 olarak gerçekleşmiştir. Sakarya ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının üstündedir. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelmektedir.

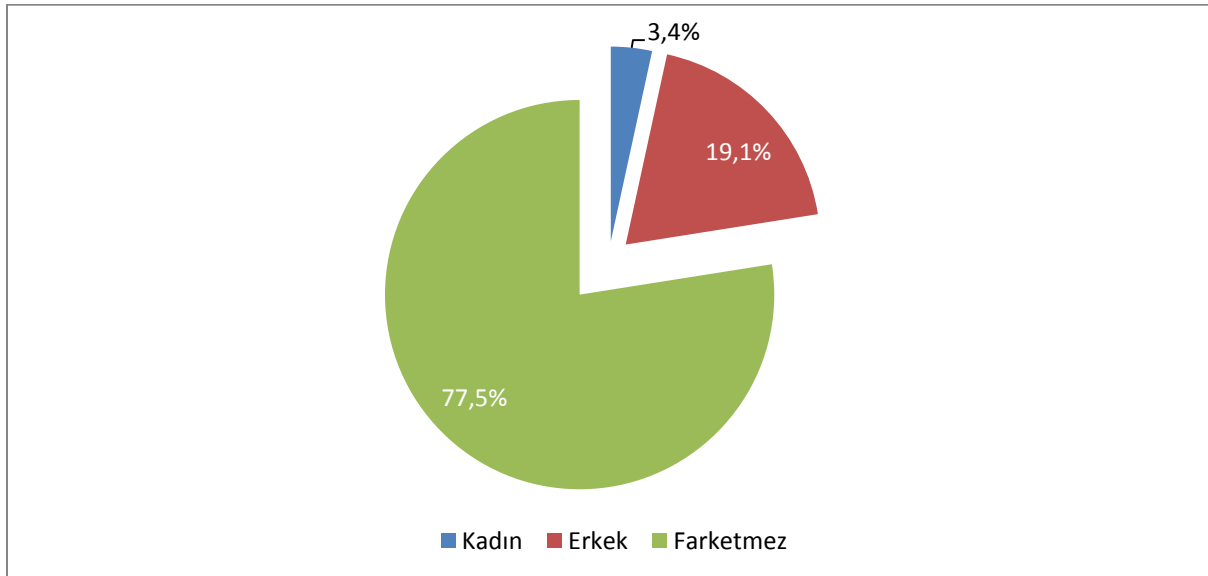
Şekil 17: İhracat, Part-time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 6,5, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 2,2 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 1,8, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 5,3'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 7,7, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir.

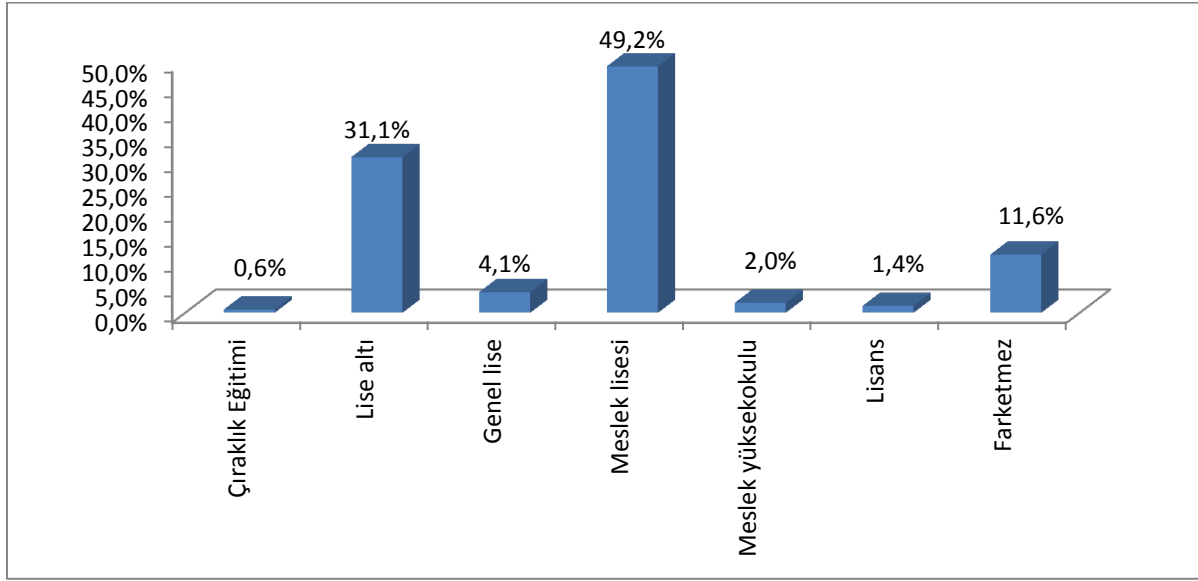
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18’de ise Sakarya ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 19,1’inde işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 3,4 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 77,5 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihinin analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

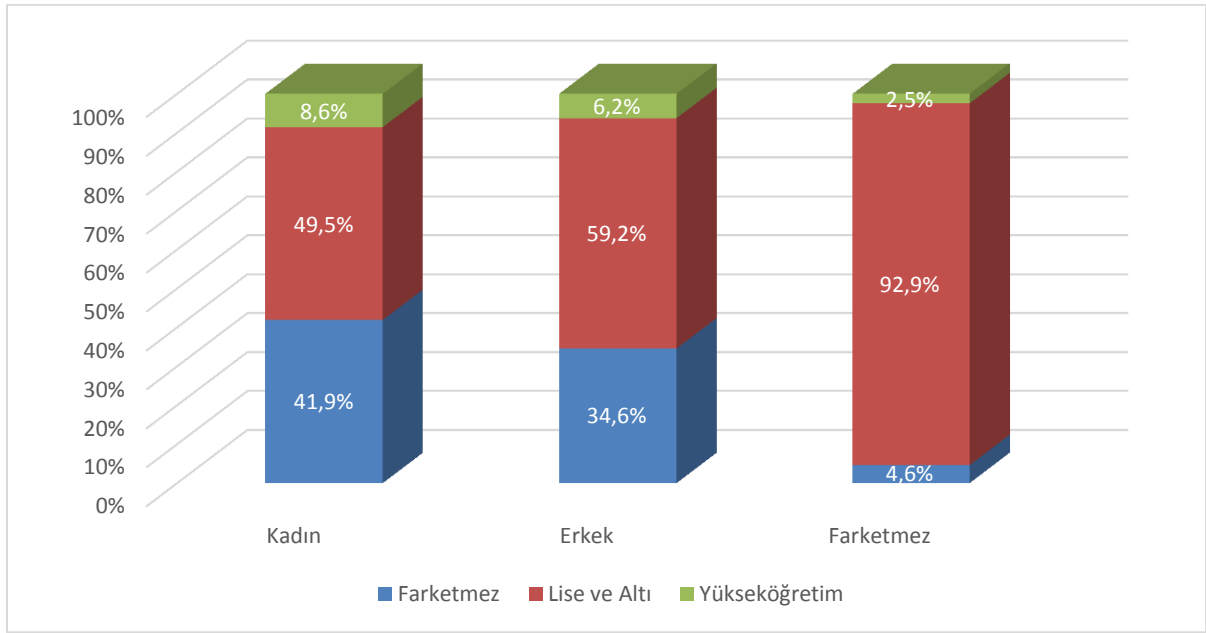

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerde asgari eğitim düzeyi de önemli bir rol oynamaktadır.

Sakarya ilindeki açık işlerin yüzde 49,2’sinde işverenler asgari Meslek lise mezunu işgücü talep etmiştir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise lise altı seviyesi olarak görülmektedir. Kısaca açık işlerin yüzde 84,4’ü Meslek Lisesi ve altı seviyesi ön plana çıkmıştır.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20’de görüleceği üzere ağırlıklı olarak lise ve altı seviyesi talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; erkeklerde kadınlara nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, ayrıca yükseköğretim seviyesinde de kadınlardan erkeklere oranla daha yüksek oranda işgücü talebinde bulunulmuştur.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek seviyede eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması dikkat çekmektedir. Tablo 16’da Sakarya ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörler göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

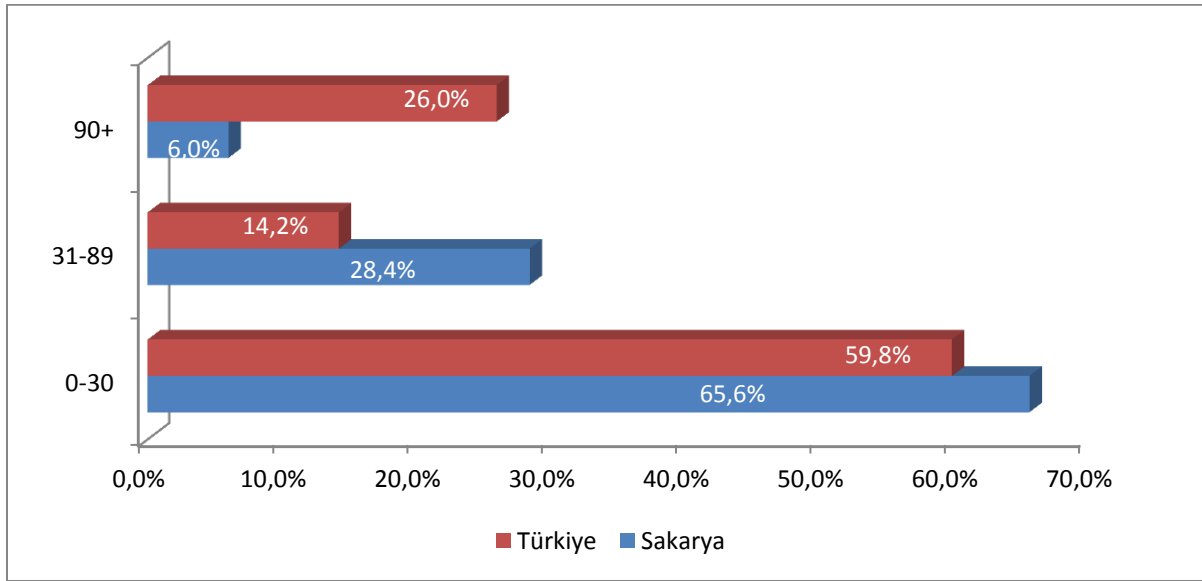
Sektörler	Lise ve Altı	Yükseköğretim	Farketmez
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%
İmalat	88,0%	2,5%	9,5%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	0,0%	100,0%	0,0%
İnşaat	41,2%	13,7%	45,1%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	68,1%	10,4%	21,5%
Ulaştırma ve Depolama	50,0%	0,0%	50,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	70,5%	0,0%	29,5%
Gayrimenkul Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	100,0%	0,0%	0,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	82,8%	6,9%	10,3%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	75,0%	25,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	85,0%	3,4%	11,6%

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım mesleğindedir. Lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektörler ise Madencilik ve taş ocakçılığı, Gayrimenkul Faaliyetleri ve Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri sektörü olmuştur.

Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe açık işlerin yüzde 100 'ünde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu göstermektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmemektedir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından kaynaklı ortalama ya da daha yüksek eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Sakarya ilinde açık işlerin yüzde 65,6'u 0-30 gün arasında karşılanmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek oranda tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 28,4'dür. Bu oran da Türkiye geneli ortalamasının üzerinde olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında bu sefer Sakarya'da gerçekleşen oran Türkiye geneline göre düşük kalmıştır. Yani Sakarya ilinde açık işlerin Türkiye geneline göre daha kısa sürede karşılandığı söylenebilir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

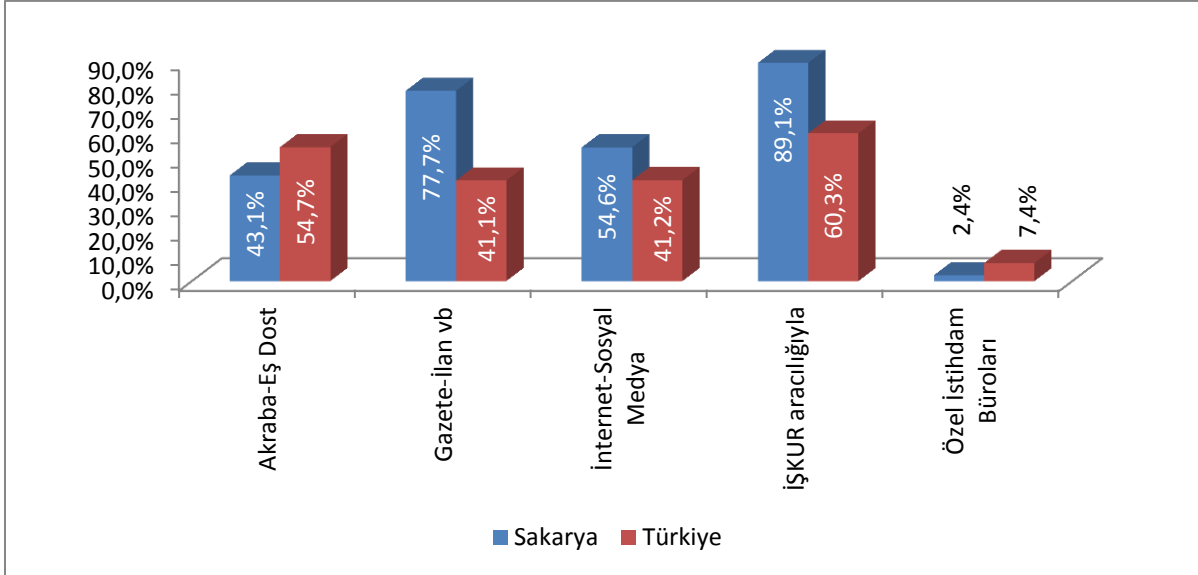
Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	52,8%	74,3%	64,0%	65,6%
31-89	21,8%	8,6%	33,6%	28,4%
90+	25,4%	17,1%	2,4%	6,0%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilmiştir. Kadın işgücü tercihinde bulunan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 52,8 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 74,3 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi 21,8 iken bu oran erkeklerde yüzde 8,6 oranında gerçekleşmiştir. 90 gün ve daha fazla süredir aranan açık işlerde kadınlar erkeklere nazaran daha ön plandadır. Fakat Tablo 17 de görülen,

en düşük oranda sahip herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmamış açık işlerde bu oran yüzde 2,4 oranında gerçekleşmiştir.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22’de Sakarya ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Sakarya ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 89,1’i İŞKUR’a verilmiştir. Bu veri ışığında Sakarya ilinde işverenlerin büyük çoğunluğunun eleman bulmak için İşkur’u tercih ettiği tespit edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. Sakarya ilinde işverenler daha sonra gazete-ilan vb. arama kanalını kullanmıştır. İşverenlerin en az tercih ettikleri iş arama kanalı ise Özel İstihdam Bürolarıdır.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	86,7%	40,2%	53,3%	66,7%	0,0%
Lise altı	90,0%	86,5%	7,0%	93,8%	0,8%
Genel lise	60,3%	22,9%	47,2%	67,4%	4,0%
Meslek lisesi	9,7%	91,7%	91,5%	98,6%	3,1%
Meslek yüksekokulu	54,3%	16,6%	39,4%	66,8%	4,2%
Lisans	9,0%	21,2%	81,8%	33,4%	6,0%
Lisansüstü	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Fark etmez	53,2%	33,7%	27,7%	55,9%	2,4%
Genel Toplam	43,1%	77,7%	54,6%	89,1%	2,4%

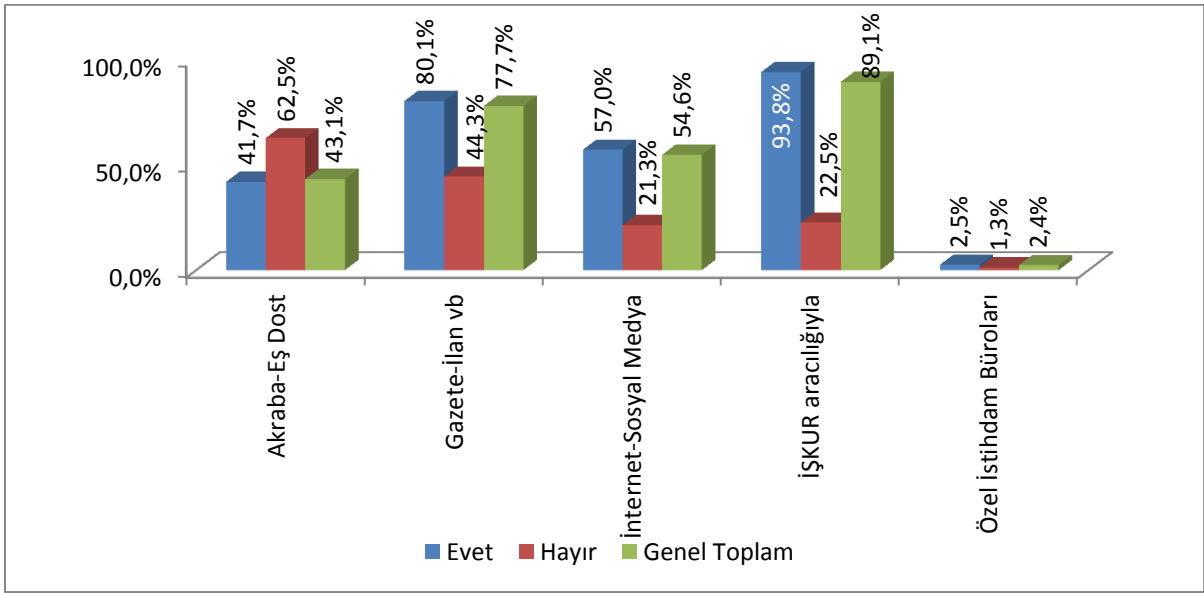
Kaynak: İPA 2016

Çıraklık eğitiminde talep verilen açık işlerde özel istihdam büroları hiç kullanılmazken, yüzde 86,7 gibi yüksek oranlarda Akraba Eş-Dost, İŞKUR ve İnternet-Sosyal Medya kullanılmıştır. Lise altı seviyelerinde özel istihdam büroları 0,8 kullanılmışken, yüzde 93,8 oranında İŞKUR aracılığıyla işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır. Özel istihdam büroları özelinde eğitim seviyesi arttıkça daha fazla açık işin bu kanal üzerinden piyasaya sunulduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Genel lise talebinde yüzde 4; meslek lisesi talebinde yüzde 3,1; meslek yüksekokulu talebinde ise yüzde 4,2 oranında özel istihdam büroları arama kanalı olarak kullanılmıştır. Görüldüğü üzere eğitim seviyesi arttıkça oranlar yükselmekteyken lisans seviyesine gelindiğinde bu oran en yüksek seviyesine ulaşmış ve bu eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerin yüzde 6'sında özel istihdam büroları kullanılmıştır. Lisans seviyesinde talep edilen açık işler içinde en yüksek oranda kullanılmış olan arama kanalı İnternet ve Sosyal Medyadır.

Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunmayan açık işler için işverenler çoğunlukla İŞKUR'u arama kanalı olarak kullanmaktayken özel istihdam büroları ise yüzde 2,4 oranında tercih edilmiştir.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 93,8 gibi yüksek oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri için yüzde 22,5'te kalmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için özel istihdam bürolarını yüzde 2,5 oranında kullanılmışken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde özel istihdam bürolarını yüzde 1,3 oranında kullanmıştır.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	1	1	3	1
İletişim ve İfade Yeteneği	2	2	2	2	*	2
Takım Çalışması	3	3	3	3	2	3
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4	4	4	4	1	4
Bilgisayar kullanımı	5	5	5	5	4	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	8	9	6	6	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	9	10	8	9	5	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	6	6	7	*	8
Yabancı Dil	*	9	7	10	*	9
Proje Tabanlı Çalışma	8	7	10	8	7	10

Kaynak: İPA 2016

(*Tercih edilmemiş arama kanalları)

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Sakarya ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise İletişim ve İfade Yeteneği ve Takım Çalışması becerisi gelmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe sadece Özel İstihdam Büroları ile arama kanalı için ilk sırada değil üçüncü sırada yer almıştır. Diğer bütün arama kanalları için bu beceri hep ilk sırada yer almıştır.

İŞKUR üzerinden piyasaya sunulan açık işlerde ise yabancı dil becerisi 10. sırada talep edilmekte olup becerinin son sırada talep edilmesi dikkat çeken bir husustur. Bu da Sakarya ilinde verilen açık iş ilanlarında yabancı dil gereksiniminin çok düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	33
Hizmet ve Satış Elemanları	100
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	86
Profesyonel Meslek Mensupları	34
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	274
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	87
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1.883
Yöneticiler	2
Genel Toplam	2.500

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 75,32'dir. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve ilgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Sakarya ili için tespit edilen yüzde 4,8 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranla yüzde 13,1 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise Sanatkarlar ve ilgili İşlerde Çalışanlar ile Hizmet ve Satış Elemanları mesleğindeki çalışanlar gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,9%
Hizmet ve Satış Elemanları	2,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,8%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1,3%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	13,1%
Yöneticiler	0,3%
Genel Toplam	4,8%

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	6,0%	4,1%	0,4%	1,3%
Hizmet ve Satış Elemanları	7,2%	7,5%	3,0%	4,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	13,3%	13,2%	0,6%	3,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	5,0%	1,3%	1,2%	1,4%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2,4%	40,9%	3,9%	10,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1,2%	11,6%	1,6%	3,5%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	63,7%	21,2%	89,2%	75,3%
Yöneticiler	1,2%	0,2%	0,0%	0,1%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 63,7 oranında Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar; yüzde 13,3 oranında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler; yüzde 7,2 oranında Hizmet ve Satış Elemanları ve yüzde 6 oranında ise Büro Hizmetinde Çalışan Elemanlar grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise daha fazla meslek grubunda olduğu görülmektedir. Örneğin; Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda kadın işgücü tercihinde bulunulan oran yüzde 2,4 iken, erkek işgücü taleplerinde bu oran yüzde 40,9’nda şeklindedir.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu, herhangi bir cinsiyet tercihinde en fazla oranda bulunmayan bir alan olmuştur. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 89,2’sinde işverenler “fark etmez” seçeneğini tercih etmişlerdir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grupları olmuştur.

Tablo 23’te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar Kullanımı ikinci sırada Fiziksel ve Bedensel Yeterlilik gelmiştir. Daha sonra ise İletişim ve İfade Yeteneği ve Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ön plana çıkmıştır.

Mesleklere göre bakıldığında ise, istenilen beceri düzeyleri aşağıda sıralanmıştır;

- ✓ Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği ile Yeterli Mesleki/teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri,
- ✓ Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve İletişim ve İfade Yeteneği,
- ✓ Profesyonel Meslek Mensupları ise Hesap Yapabilme(Analitik Beceri) ve ikinci olarak Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe,
- ✓ Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar Yeterli Mesleki/teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik
- ✓ Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları için İletişim ve İfade Yeteneği ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik,
- ✓ Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar için Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve İletişim ve İfade Yeteneği,
- ✓ Yöneticiler için İletişim ve İfade Yeteneği ve Satış ve Pazarlama Becerisi

Gibi özellikler ortaya çıkmaktadır.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	Yöneticiler	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	5	3	2	2	1	3	1	*	1
İletişim ve İfade Yeteneği	3	2	4	8	4	1	2	1	2
Takım Çalışması	8	4	3	6	3	4	3	4	3
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	1	1	9	2	2	4	*	4
Bilgisayar kullanımı	1	6	*	3	6	7	6	*	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	7	6	5	7	6	5	3	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	4	8	7	1	8	*	7	*	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	*	5	*	10	9	5	9	2	8
Proje Tabanlı Çalışma	*	*	5	7	5	*	8	*	10

Kaynak: İPA 2016

(*Herhangi bir değer girilmemiş beceri düzeyleri)

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	43,8%	46,9%	31,3%	78,1%	15,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	45,9%	7,2%	47,2%	60,3%	7,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	63,0%	34,6%	39,1%	79,7%	3,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	18,3%	18,1%	72,5%	27,3%	3,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	56,3%	54,3%	36,6%	71,3%	6,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	62,1%	14,2%	78,7%	77,5%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	39,7%	91,5%	57,3%	95,5%	1,4%
Yöneticiler	50,1%	0,0%	100,0%	50,1%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 95,5'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi İŞKUR diğeri de Akraba-Eş Dost dur. İnternet ve Sosyal Medyanın en çok kullanıldığı meslek grubu Yöneticilerdir. Bu meslek grubunda açık işlerin yüzde 100'ü İnternet ve Sosyal Medyadan temin edilmiştir. Geriye kalan diğer meslek gruplarında hep en fazla oranda İŞKUR 'un olduğu dikkati çekmektedir.

Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Proses İşçisi	*	4	2	*	*	*	3	1
Kablo Ağı Bantlama Elemanı	*	4	2	*	*	*	3	1
Gaz Altı Kaynakçısı	*	2	4	5	*	*	3	1
Makineci (Dikiş)	*	2	4	*	*	*	3	1
Beden İşçisi (Genel)	*	1	4	5	*	*	3	2
Garson (Servis Elemanı)	5	2	1	*	*	*	3	4
Pres Operatörü (Yağ)	*	1	*	*	*	*	2	3
Satış Temsilcisi / Plasiyer	*	4	1	*	2	3	*	*
Makine Teknolojisi Teknisyeni	*	1	2	*	*	*	3	*
Otomotiv Montajcısı	*	1	*	*	*	2	3	*

Kaynak: İPA 2016

(*Herhangi bir değer girilmemiş beceri düzeyleri)

Tablo 25'te Sakarya ilinde açık iş olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Proses İşçisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Kablo Ağı Bantlama Elemanı ve Makineci (Dikiş) mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe yer almaktadır. Pres Operatörü (YAĞ), Beden İşçisi (Genel) ve Otomotiv Montajcısı Elemanı mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Satış Temsilcisi/Plasiyer ve Garson mesleği için ise İletişim ve İfade Yeteneği talep edilmiştir.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Makineci (Dikiş)	Gaz Altı Kaynakçısı	Proses İşçisi
Fındık İşleme İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Kablo Ağı Bantlama Elemanı
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Pres Operatörü (Yağ)	Gaz Altı Kaynakçısı
Muhasebeci	Makine Teknolojisi Teknisyeni	Makineci (Dikiş)
Ekmek Satış Elemanı	Otomotiv Montajcısı	Beden İşçisi (Genel)
Aşçı	Mobilya Montaj Ustası	Garson (Servis Elemanı)
Kasiyer	Kaynak Operatörü	Pres Operatörü (Yağ)
Depo Sorumlusu	Şoför-Yük Taşıma	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Ebe	Depo Sorumlusu	Makine Teknolojisi Teknisyeni
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Mobilya Paketleme İşçisi	Otomotiv Montajcısı

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Proses İşçisi, Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Garson(Servis Elemanı), Pres Operatörü(Yağ), Satış Temsilcisi/Plasiyer, Makine Teknolojisi Teknisyeni ve Otomotiv Montajcısı meslekleridir. Bu meslek sıralamasının sebebi, Sakarya ilinde sanayinin gelişmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler Makineci (Dikiş),Fındık İşleme İşçisi, Ortacı/Ayakçı(Tekstil),Muhasebeci, Ekmek Satış Elemanı, Aşçı, Kasiyer, Depo Sorumlusu, Ebe, Resepsiyon Görevlisi(Ön Büro Elemanı) şeklindedir. Buna sebep olarak Sakarya ilinde tekstil sanayi ve fındıkçılığın gelişmiş olması gösterilebilir.

Açık işlerde en fazla erkek işgücü tercihinin olduğu meslekler; Gaz Altı Kaynakçısı, Beden İşçisi (Genel), Pres Operatör(Yağ), Makine Teknolojisi Teknisyeni, Otomotiv Montajcısı, Mobilya Montaj Ustası, Kaynak Operatörü, Şoför-Yük Taşıma, Depo Sorumlusu ve Mobilya Paketleme İşçisi meslekleridir.

Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler

Beceriler	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	2	1	1
Takım Çalışması	3	3	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	6	4	3	3
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	1	4	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	9	5	5	5
Bilgisayar kullanımı	4	6	7	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	7	7	6	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	9	8	8
Yabancı Dil	10	10	9	9
Proje Tabanlı Çalışma	8	8	10	10

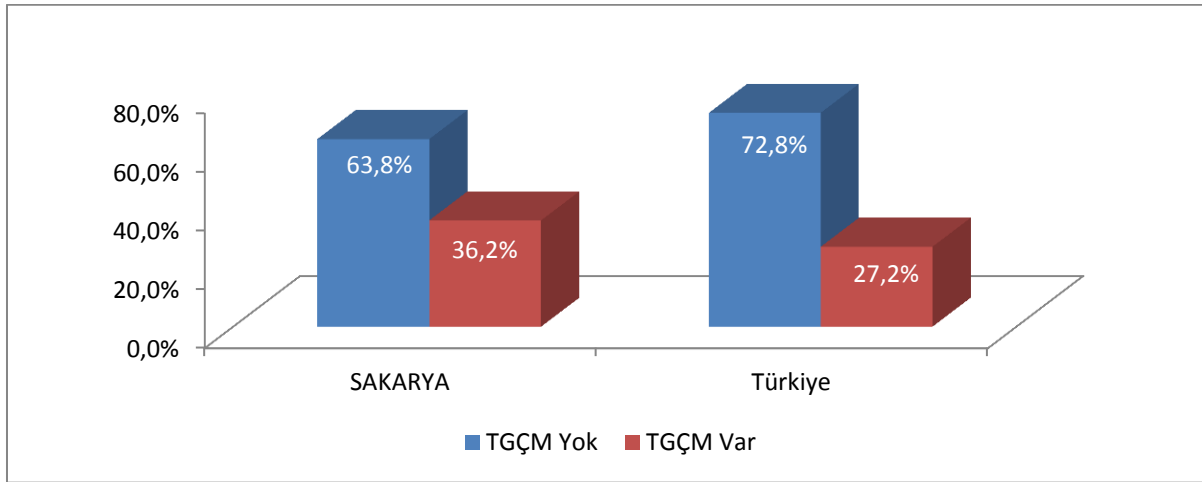
Kaynak: İPA 2016

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ; Kadınlarda ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, erkeklerde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci öncelik de Takım Çalışması olarak görülmektedir. Yabancı Dil ise Sakarya İlindeki açık iş taleplerinde son aranan becerilerdendir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Sakarya ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

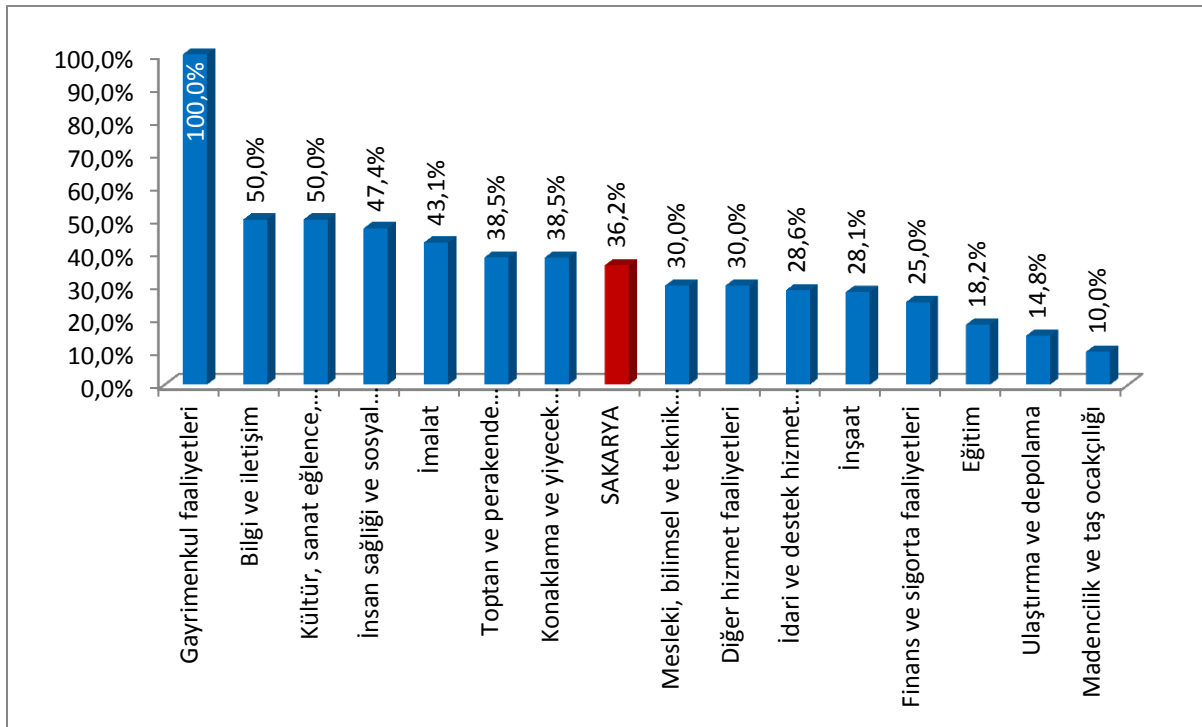
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Sakarya ilinde ise 20+ istihdamlı firmaların yüzde 36,2'si temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Sakarya ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Diğer Hizmet Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmetleri, İnşaat, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Eğitim, Ulaştırma ve Depolama ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde diğer sektörlerle göre daha düşük oranda güçlük çektiği görülmektedir. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerlerinin Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

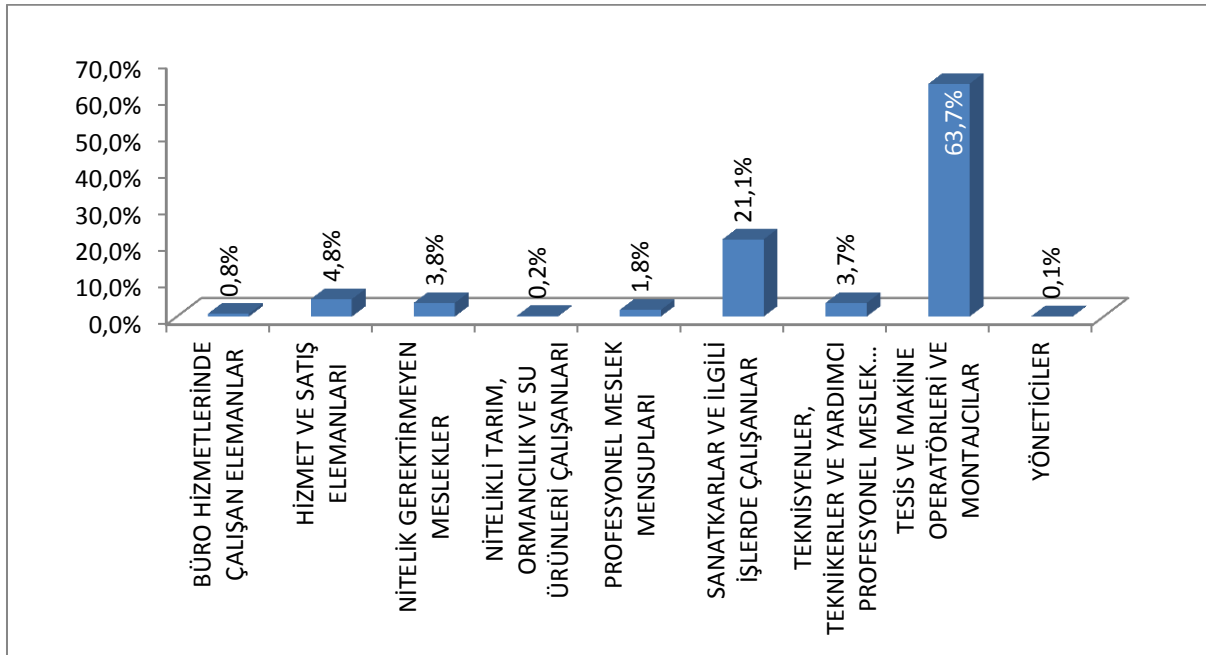
Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	1.866
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	197
İnşaat	139
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	58
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	55
Gayrimenkul Faaliyetleri	20
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	18
Diğer Hizmet Faaliyetleri	13
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	12
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	9
Eğitim	9
Ulaştırma ve Depolama	7
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	2
Bilgi ve İletişim	2
Genel Toplam	2.409

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde 2409 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektörü ve Toptan Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Sakarya ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 85,63 'ünü oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 63,7'si bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Sakarya ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Sakarya ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grupları arasındadır.

Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

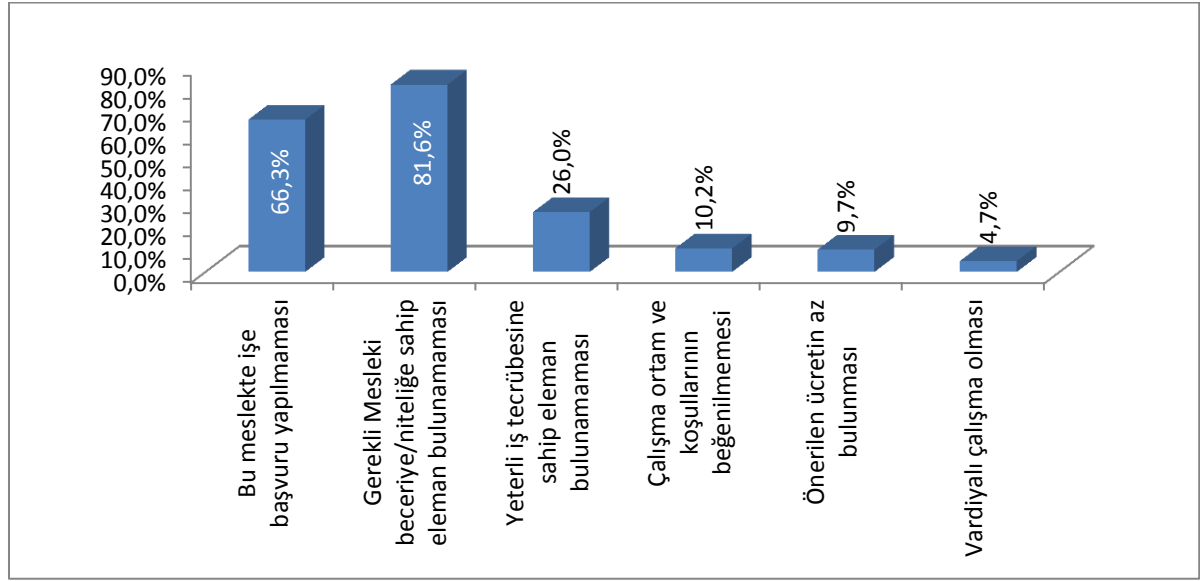
Meslekler	TGÇM Dağılımı
Proses İşçisi	43,1%
Kablo Ağı Bantlama Elemanı	4,5%
Gaz Altı Kaynakçısı	4,5%
Oluklu Mukavva Kutu Üretim Elemanı	4,2%
Makineci (Dikiş)	3,9%
Beden İşçisi (Genel)	1,7%
Satış Danışmanı	1,3%
Garson (Servis Elemanı)	1,2%
Şoför-Yük Taşıma	1,1%
Satış Temsilcisi / Plasiyer	1,0%

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 1039 kişi ile Proses İşçisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 108 kişi ile Kablo Ağı Bantlama Elemanı ve 107 kişi ile Gaz Altı Kaynakçısı meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Otomotiv sektöründeki istihdam artışına bağlı olarak; Proses İşçisi mesleğinde %42’lik artış gözlenmiştir.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

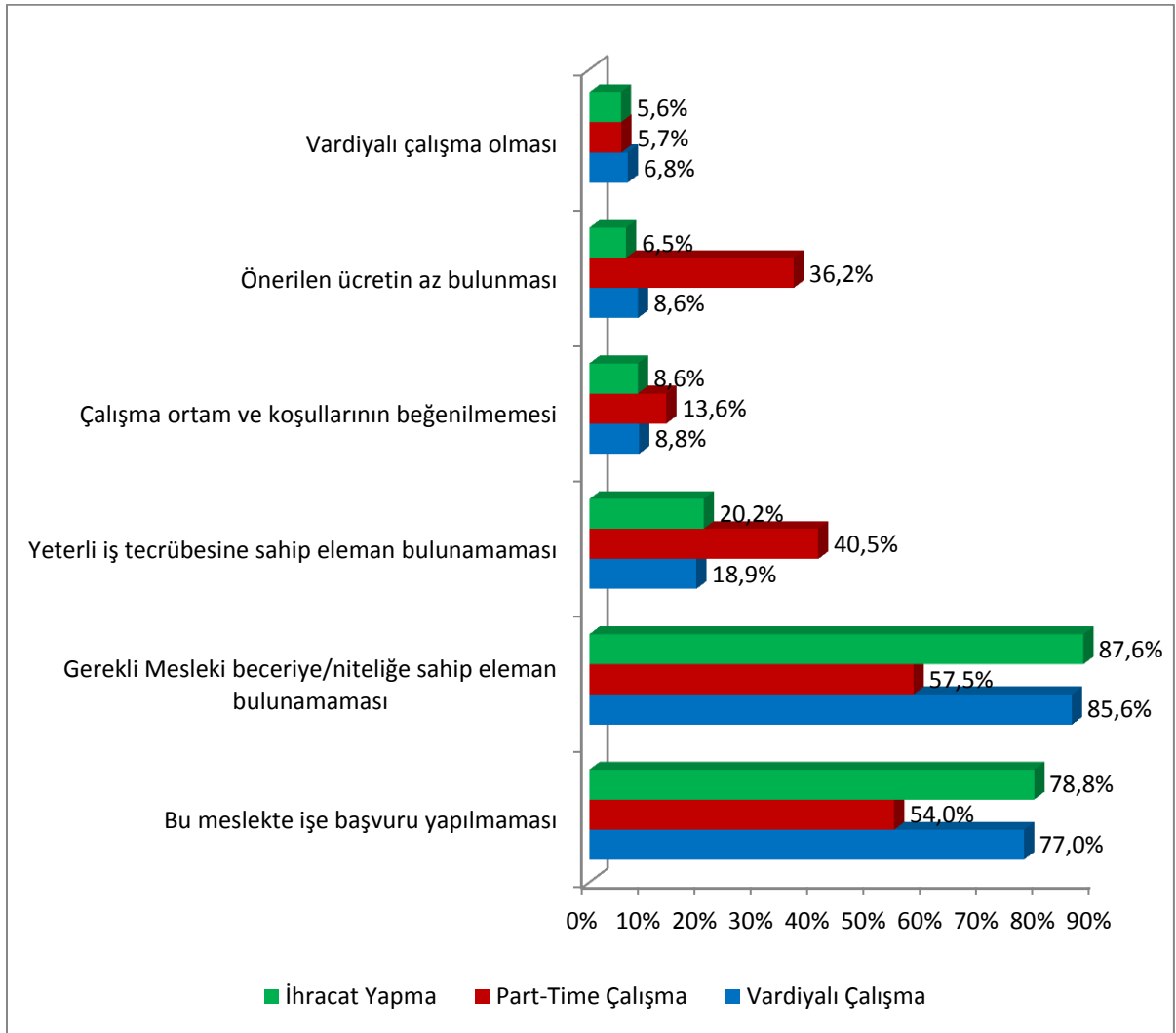

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu nedene ilişkin oran yüzde 87,6 şeklindedir. Ayrıca Sakarya ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır. Önerilen ücretin az bulunması durumu; part-time çalışma yapmak isteyen iş arayanlar arasında en fazladır, bunun sebebi de verilen maaşın kişilerin beklentilerini ve ihtiyaçlarını karşılayamayacak kadar az olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslek Grupları	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	11,0%	38,9%	22,2%	39,1%	39,1%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	17,6%	52,8%	57,9%	20,3%	21,3%	1,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	62,1%	32,0%	24,1%	47,5%	48,4%	5,7%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	24,4%	73,2%	51,7%	10,0%	16,7%	0,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	44,8%	73,8%	47,0%	5,1%	17,7%	3,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	34,3%	88,3%	65,7%	3,4%	4,6%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	81,4%	89,8%	13,9%	8,8%	3,6%	5,7%
Yöneticiler	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	66,3%	81,6%	26,0%	10,2%	9,7%	4,7%

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en yüksek orana sahiptir. Öyle ki, dokuz meslek grubundan altı tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Yöneticiler meslek grupları için ise eleman temininde güçlük çekme nedenlerinin tek bir tane olduğu dikkat çeken diğer bir husustur.

Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Proses İşçisi	99,2%	99,2%	0,0%	0,8%	0,8%	0,0%
Kablo Ağı Bantlama Elemanı	81,0%	19,0%	19,0%	76,2%	0,0%	76,2%
Gaz Altı Kaynakçısı	42,5%	81,8%	67,4%	7,7%	13,4%	0,0%
Oluklu Mukavva Kutu Üretim Elemanı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makineci (Dikiş)	62,0%	95,7%	40,2%	5,4%	18,5%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	79,4%	39,9%	34,7%	28,0%	54,7%	12,4%
Satış Danışmanı	0,0%	23,2%	90,2%	9,8%	33,0%	6,5%
Garson (Servis Elemanı)	24,0%	68,7%	37,8%	20,8%	24,4%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	39,9%	79,7%	24,0%	4,0%	15,8%	0,0%
Satış Temsilcisi / Plasiyer	0,0%	100,0%	83,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Proses İşçisi, Oluklu Mukavva Kutu üretim Elemanı, Makineci Dikiş ve Satış Temsilcisi/Plasiyer meslekleri olmak üzere toplam on meslekten altı tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Mesleklere göre TGÇM nedenleri arasında yüksek orana sahip olanlar; Bu meslekte işe başvuru yapılmaması ve çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi şeklindedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Sakarya ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Sakarya ilinde işverenlerin yüzde 23,3 ‘ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörürken Sakarya’ da bu sayı 4’ e yükselmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinden az olup yüzde 2 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	10,0%	0,0%	50,0%	40,0%
İmalat	24,1%	2,0%	47,1%	26,8%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%
İnşaat	24,6%	2,6%	38,6%	34,2%
Toptan ve Perakende Ticaret	22,4%	0,6%	38,5%	38,5%
Ulaştırma ve Depolama	14,8%	3,7%	55,6%	25,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	26,9%	0,0%	32,7%	40,4%
Bilgi ve İletişim	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	30,0%	0,0%	50,0%	20,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	32,1%	7,1%	35,7%	25,0%
Eğitim	22,7%	9,1%	31,8%	36,4%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	5,3%	0,0%	31,6%	63,2%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	10,0%	70,0%	20,0%
Genel Toplam	23,3%	2,0%	42,1%	32,6%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla, Gayrimenkul Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir. Gayrimenkul Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerindeki mevcut işyerlerinin istihdamın %50 ve üzerinde artacağı yönünde tahminde

bulunması, bu sektörlerin önümüzdeki yıl Sakarya 'da işgücü piyasasında önemli miktarda istihdama katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İmalat	2.343	8,2%
Toptan ve Perakende Ticaret	223	2,9%
İnşaat	153	4,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	103	6,7%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	40	2,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	37	8,6%
Eğitim	23	1,7%
Ulaştırma ve Depolama	19	3,2%
Gayrimenkul Faaliyetleri	10	50,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	8	5,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	7	8,4%
Bilgi ve İletişim	3	1,1%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	2	0,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1	0,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	-5	-0,8%
Genel Toplam	2.968	6,0%

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Sakarya 'de ise bu oran, yüzde 6 olup ülke geneli ortalamasının üzerinde yer almaktadır.

Diğer Hizmet Faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörleri dışındaki tüm sektörlerde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla İmalat sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Öyle ki Sakarya 'da beklenen 2 bin 968 kişilik istihdam artışının 2 bin 343'ü bu sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, Gayrimenkul Faaliyetleri sektörüne ait iken, Diğer Hizmet Faaliyetleri alanında yüzde 0,8'lik azalış ön görülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1.986	15,9%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	449	4,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	229	3,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	146	3,2%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	71	1,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	57	1,3%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	32	0,9%
Yöneticiler	-1	-0,1%
Genel Toplam	2.968	6,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olarak tespit edilmiştir. Sakarya ilinde de benzer tespitle ilk sırada aynı meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Sakarya ilinde beklenen tüm artışın yüzde 94,6 'sını oluşturmaktadır.

Yöneticiler meslek gurubunda ise yüzde 0, 1 oranında azalış ön görülmektedir.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

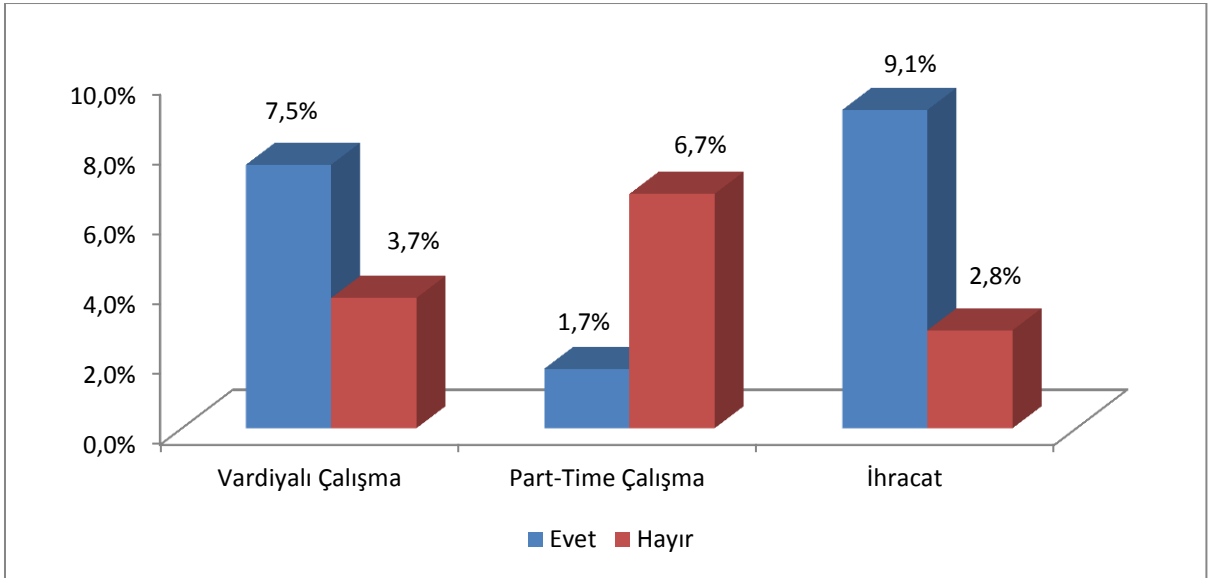
Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Proses İşçisi	Temizlik Görevlisi
Kablo Ağı Bantlama Elemanı	Alüminyum Doğramacı
Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (İnşaat)
Gaz Altı Kaynakçısı	Bekçi
Garson (Servis Elemanı)	Büro Memuru (Genel)
İnşaat İşçisi	Makine Bakımcı
Satış Danışmanı	Peyzaj Mimarı
Ahşap Kaplama Pres Operatörü	İdari İşler Şefi
Makineci (Dikiş)	Muhasebe ve Finansman Müdürü
Pres Operatörü (Yağ)	

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Proses İşçisi, Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı olup, Temizlik Görevlisi, Alüminyum Doğramacı, Beden İşçisi (İnşaat), Bekçi mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Proses İşçisi mesleğinde önemli bir artış olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca Sakarya ili için Kablo Ağı Bantlama Elemanı ve Beden işçisi meslekleri önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

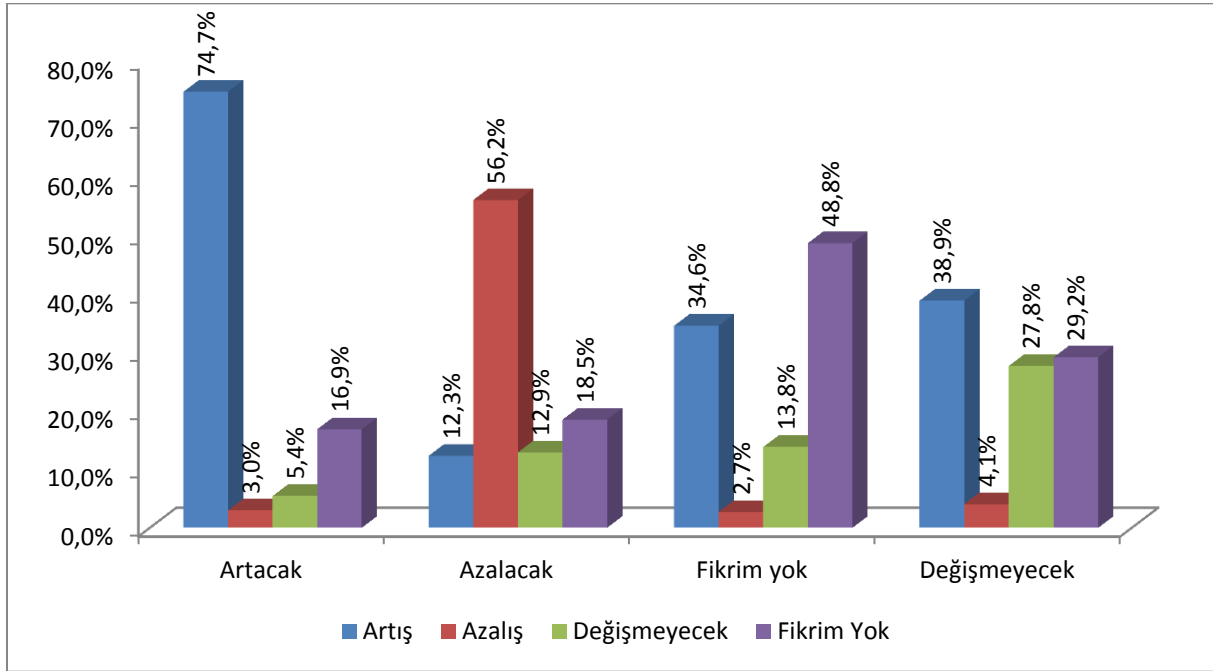
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında Vardiyalı Çalışma ve ihracatın Net istihdam değişim oranları benzerlik gösterirken, Part-Time Çalışma yapan işyerlerinde bu durum tam tersi olarak gözlemlenmiştir. Bu nedenle Vardiyalı çalışma ile İhracat yapan firmalarda istihdam artışı beklenirken, Part-Time çalışma yapan firmalarda azalış ön görülmektedir.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

Kaynak: İPA 2016

Sakarya ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin yüzde 74,5 'inin beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 3'nün azalış beklediği görülmektedir. Bu veriden yola çıkarak istihdam artışı bekleyen işverenlerin azalıştan yana olmadığı sonu çıkarılabilir.

Bir yıl sonra istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 56,2' si beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir.

Bir yıl sonra istihdam oranının değişmeyeceğini ifade eden işverenlerin yüzde 38,9 u beş yıl sonra personel sayısında artış olacağını düşünürken, yüzde 4,1 oranında azalış olacağını, yüzde 29,2 oranında değişmeyeceğini ifade etmişlerdir.

Bir yıl sonra istihdam değişimi hakkında fikri olmayan işverenler yüzde 34,6'sı beş yıl sonra istihdam artışı olacağını ön görmektedir.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Küreselleşme süreci ile birlikte ortaya çıkan değişimler işgücü piyasalarını da önemli derecede etkilemiş ve özellikle 1990'lardan bu yana tüm dünyada işsizlik ve istihdam sorunun giderek arttığı gözlenmiştir. Bu durum işsizliği azaltmayı ve istihdamı arttırmayı amaçlayan politikaların önemini arttırmıştır.

ILO 2014 Küresel İstihdam Eğilimleri raporuna göre yapılan bütün iyileştirmelere rağmen işsizlik risk durumunu sürdürmektedir. Gelecek 5 yıllık projeksiyonda işsiz sayısı 5 milyon daha artacağı tahmin edilmektedir. Bu bağlamda dünyada olduğu gibi ülkemizde de işsizlik ve istihdam sorunu büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde işsizlikle mücadele ve istihdamı arttırmaya yönelik politika ve programlara özellikle son yıllarda daha ağırlık verilmiş ve daha etkin bir şekilde uygulanmaya başlanmıştır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde 2015 yılı verilerine göre Sakarya'da kayıtlı işsiz sayısı 25 bin 770 kişidir. Kayıtlı işsizlerin yüzde 53'ü erkek, yüzde 47'si kadındır. 2015 yılında Sakarya ilinde 29 bin 946 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. Sakarya Çalışma ve İş Kurumu il Müdürlüğü'nce İlde 2015 yılı (Haziran Ayı sonu itibariyle) 15 bin 90 kişi işe yerleştirilmiştir. Bu dönemdeki açık iş sayısı 29 bin 946 dir.

Ülkemizin genel sorunu olan işsizlik ve istihdam sorunu Sakarya ili için de önemli bir sorundur. TÜİK 2013 yılında Sakarya'nın da içinde olduğu TR42 bölgesi için açıklamış olduğu "hane halkı işgücü anketi" sonuçlarına göre işgücüne katılma oranı 2013 yılında yüzde 54,8 olarak hesaplanmıştır. Yine 2013 yılı verilerine göre işsizlik oranı yüzde 9,4 olarak hesaplanırken, istihdam oranı aynı dönem için yüzde 49,7 olarak gerçekleşmiştir.

Sakarya ilinde 2015 yılı Mart-Nisan aylarında gerçekleştirilen Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması çerçevesinde toplam 949 işyeri ile görüşülmüştür.

İşyerleri ile ilgili araştırma sonuçlarına göre, çalışma yapılan işyerlerinde 49 bin 761 kişi çalışmaktadır ve çalışanların yüzde 77,9'u erkek ve yüzde 22,1'i kadındır. İşyerlerinin büyük çoğunluğu imalat sektöründe faaliyet göstermektedir ve toplamda en fazla çalışanın olduğu sektör imalat sektörüdür buna istinaden hem kadınlarda hem erkeklerde en fazla çalışılan sektör, imalat ile toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımına baktığımızda en fazla çalışanın yüzde 25,08'lik oran ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar Meslek Grubunda olduğunu görmekteyiz.

Sakarya genelinde referans dönemi (8 Nisan - 6 Mayıs 2016) içinde işletmelerde 29 bin 946 açık iş olduğu tespit edilmiştir. En fazla açık iş imalat sektöründe bulunmaktadır. İmalat sektörünün arkasından en fazla açık işin bulunduğu faaliyet kolu sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat'tır. EUROSTAT, "Açık İş / (İstihdam + Açık iş) x 100" formülünü kullanarak açık iş oranını hesaplamaktadır. Bu formül ile hesaplandığında açık iş oranının Sakarya geneli için yüzde 4,8 olduğu görülmüştür. Sektörel bazda açık iş oranlarına bakıldığında bu oranının en yüksek olduğu sektör Gayrimenkul Faaliyetleridir.

Meslek gruplarına göre açık işlere bakıldığında açık işlerin büyük bir kısmı tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubudur. Daha sonra sırası ile en fazla açık iş, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Hizmet Ve Satış Elemanları Gruplarında vardır. Buradan da görüldüğü gibi açık işler daha fazla nitelik ve beceri gerektiren mesleklerdendir.

Meslekler itibarıyla açık işin en fazla olduğu; Proses İşçisi mesleğidir. Bu mesleği Kablo Ağı Bantlama Elemanı takip etmektedir. Daha sonra Gaz Altı Kaynakçısı ve Makineci(DİKİŞ) meslekleri gelmektedir. Söz konusu açık işlerde istenen eğitim düzeyinde en fazla meslek lisesi seviyesinde personel istenmiştir buda Sakarya ilinde imalat sektöründe lise mezunu personellerin daha rahat işe girebileceğini göstermektedir. İl genelinde işverenlerin yüzde 11,6'sı talep edilen eğitim düzeyine fark etmez cevabını vermiştir. Bu durum kendini Türkiye sonucunda (yüzde 36,5) da göstermektedir. Arada çok keskin bir fark göze çarpmaktadır. Bu fark, Sakarya ilinde iş arayan genç nüfusun eğitim seviyesinin yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. İşverenlerin en çok talep ettikleri beceri ihtiyacı Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada Takım Çalışması gelmektedir. Daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği gelmektedir. En az talep edilen beceri ve nitelikler ise yabancı dil ve proje tabanlı çalışma becerisidir. Sakarya ilinde işverenler en fazla İŞKUR aracılığıyla açık işler için eleman aramaktadırlar. Daha sonra sırası ile gazete-ilan vb., internet – sosyal medya ve akraba - eş dost kanallarıyla açık iş ilanları verilmektedir.

Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırmasına göre, Sakarya ilinde ise 20+ istihdamlı firmaların yüzde 36,2'si temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmiştir. Çalışma kapsamında uygulama yapılan her 5 işyerinden 2'si eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Personel temin etmede en çok güçlük çeken Gayrimenkul Faaliyetleri sektörüdür. Araştırma kapsamında işyeri ziyaretleri sırasında görüşülen işverenlere hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri sorulmuştur. Eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler; Proses İşçisi, Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Gaz Altı Kaynakçısı, Oluklu Mukavva Kutu Üretim Elemanı mesleğidir. Temininde en çok güçlük çekilen meslekler de, açık iş bulunan mesleklerde olduğu gibi büyük çoğunlukla sanayi sektöründedir. Yine temininde güçlük çekilen mesleklerin önemli bir bölümü açık işlerdeki

mesleklerde olduğu gibi hem nitelik hem de beceri gerektiren mesleklerdir ancak temininde güçlük çekilen mesleklerde ihtiyaç duyulan kişi sayısı en çok büyük ölçekli işyerlerindedir.

İşyerlerinin personel temin etmede güçlük çekme nedenlerinin başında ise gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Bunu bu meslekte işe başvuru yapılmaması, yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, vardiyalı çalışma olması, önerilen ücretin az bulunması ve çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi izlemektedir. Bu sonuçlar bize işverenlerin neden meslek lisesi mezunu personelleri istediğini de kanıtlar niteliktedir.

Araştırma kapsamında Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe yüzde 100 oranında, Bilgi ve İletişim ve Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde yüzde 50 oranında önümüzdeki bir yıl içerisinde eleman ihtiyacının artacağı düşünülmektedir. Diğer Hizmet faaliyetleri, Eğitim ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde personel sayısının yaklaşık yüzde 10 oranında azalacağı düşünülmektedir.

Proses İşçisi, Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı, Garson (Servis Elemanı) meslekleri 06 Mayıs 2016 tarihi itibarıyla en fazla istihdam artışı beklenen mesleklerdir. Bunun sebebi Sakarya ilinde imalat sektöründe faaliyet gösteren firmaların çok olmasıdır. Buna karşılık; Temizlik Görevlisi, Alüminyum Doğramacı, Beden İşçisi (İnşaat), Bekçi mesleklerinde 06 Mayıs 2016 tarihi itibarıyla en fazla istihdam azalış beklentisinin olduğu mesleklerdir. Tüm bu sonuçlar göstermektedir ki, istihdamda azalış beklenen meslekler vasıf gerektirmeyen işlerdir.

Sakarya ilinde sanayi sektörünün çok önemli bir yeri olduğu açıktır. İşyerlerinin büyük bir çoğunluğu sanayi sektöründe faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla işyerlerinin gerek bugünkü gerekse gelecekteki işgücü ihtiyaçları incelendiğinde daha çok sanayi sektörünün işgücü ihtiyacı ön plana çıkmaktadır. Sakarya ilinde sanayi sektöründe faaliyet gösteren işyerleri özellikle nitelik ve beceri gerektiren işgücüne ihtiyaç duymakta ve işgücü temin etmede zorluk yaşadıklarını belirtmektedirler. İşyerlerinin işgücü temininde güçlük çekme nedenlerinin başında ise gerekli mesleki beceriye sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Bu yüzden Sakarya ilinde öncelikle Meslek Liselerinin ve Meslek Yüksek Okullarının sanayi sektörünün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde kalite ve etkinliği arttırılmalı ve öğrenciler bu okullara yönlendirilmelidir. Sakarya Üniversitesinin Meslek Yüksekokulları için 3+1 ve Teknoloji Fakültesi için 7+1 uygulamaları bu soruna çözüm olacak niteliktedir. Ayrıca İŞKUR ve diğer mesleki eğitim veren kurumların da, bu ihtiyacı karşılamaya yönelik mesleki eğitim programlarına

ağırlık vermesi gerekmektedir. İŞKUR tarafından düzenlenen iş başı eğitim programları sayesinde yeni mezun, meslek lisesi mezunlarının ve MYO mezunlarının iş hayatına entegrasyonu hedeflenmektedir.

Sakarya ilinde gelecek bir yıllık dönem içerisinde 20+ işyerlerinin neredeyse tamamı eleman ihtiyacında artış beklemektedir. Bu noktada Sakarya ilinde özellikle KOSGEB'in istihdam artırıcı çalışmaları teşvik etmesi ve bu yöndeki faaliyetlerini arttırması gerekmektedir. Ayrıca işsizlerin doğru politika ve programlarla istihdam artışı beklenen mesleklere hazır hale getirilmesi önemlidir.

Sakarya ilinde kadınların iş bulamama nedenlerine bakıldığında birinci sırada Beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır. Bu noktada kadınlara yönelik mesleki eğitim programlarının arttırılması ve kadınların işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu becerilerle donatılması gerekmektedir.

Sakarya ilinde işsizlerin işten ayrılmada etkili olan unsurların başında düşük ücret gelmekte, bunu işin sigortasız olması, işten çıkarılmak izlemektedir. Sakarya ilinde düşük ücretin ve güvencesizliğin önemli bir sorun olduğu açıktır. İşsizlerin gelecekle ilgili beklentileri de incelendiğinde, işsizlerin "asgari ücretin altında ücret verilmemesi" ve "kişilere hak ettikleri ücretin verilmesi", "iş güvencesinin arttırılması" gibi beklentileri bulunmaktadır. Bu doğrultuda işyerlerinin denetimlerinin arttırılması ve bu konuda gerekli tedbirlerin alınması gereklidir.

Sakarya'da gerek işsizler gerekse işyerleri yaptıkları öneriler de, İŞKUR'un hizmetleri ile ilgili tanıtım faaliyetlerini arttırmasını gerektiğini belirtmişlerdir. Bu durum işyerlerinin ve işsizlerin İŞKUR hizmetlerini tam olarak bilmediklerini ortaya koymaktadır. Bu yüzden İŞKUR'un tanıtım faaliyetleri düzenleyerek bilgilendirme ve bilinçlendirmeyi arttırması gerekmektedir.

Tüm ülkede olduğu gibi Sakarya ilinde de işsizlik ve istihdam sorunu önemli boyutlardadır. İşsizlikle mücadele ve istihdamı arttırmaya yönelik politika ve programlarının ilin yerel ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak yaygınlaştırılması ve etkinliğinin arttırılması önemlidir. Bu konuda özel sektör, diğer kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarından da gerekli desteğin alınması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No

.....

İşyerinin Yasal Unvanı

.....

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:	
MAHALLE	:	
CADDE/SOKAK	:	
İÇ/DİŞ KAPI NO	:	
TELEFON/FAKS/E-POSTA	:	

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:		Unvanı	:		
Tarih	:		Telefonu	:	
E-Posta	:		İmza/Kase:		

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐

Hayır ☐

↓
(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐

İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐

Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐

Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐

Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐

Hayır ☐

BÖLÜM I-MEVcut İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

[illegible]

***Önem derecesine göre ENFAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)**

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. 12.Soruya Geçiniz.

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İller	Toplam ziyaret sayısı	Cevaplı işyeri sayısı	Cevapsız işyeri sayısı
ADANA	2.123	1.783	340
ADİYAMAN	349	303	46
AFYONKARAHİSAR	630	566	64
AĞRI	192	149	43
AKSARAY	326	304	22
AMASYA	257	229	28
ANKARA	6.765	4.502	2.263
ANTALYA	3.565	2.678	887
ARDAHAN*	88	67	21
ARTVİN	120	108	12
AYDIN	960	820	140
BALIKESİR	1.070	880	190
BARTIN	221	198	23
BATMAN	498	419	79
BAYBURT*	98	95	3
BİLECİK	222	193	29
BİNGÖL	244	165	79
BİTLİS	193	158	35
BOLU	274	249	25
BURDUR	225	206	19
BURSA	4.579	3.631	948
ÇANAKKALE	375	337	38
ÇANKIRI	115	108	7
ÇORUM	444	396	48
DENİZLİ	1.527	1.320	207
DİYARBAKIR	1.267	1.009	258
DÜZCE	442	385	57
EDİRNE	288	251	37
ELAZIĞ	544	472	72
ERZİNCAN	149	134	15
ERZURUM	473	394	79
ESKİŞEHİR	489	423	66
GAZİANTEP	1.799	1.530	269
GİRESUN	311	274	37
GÜMÜŞHANE*	123	110	13
HAKKARİ*	130	69	61
HATAY	1.109	948	161
IĞDIR	104	93	11
ISPARTA	307	276	31
İSTANBUL	7.670	5.465	2.205
İZMİR	5.760	4.480	1.280

KAHRAMANMARAŞ	845	689	156
KARABÜK	263	232	31
KARAMAN	211	191	20
KARS*	188	158	30
KASTAMONU	313	250	63
KAYSERİ	1.690	1.518	172
KIRIKKALE	204	178	26
KIRKLARELİ	311	261	50
KİRŞEHİR	154	135	19
KİLİS*	135	116	19
KOCAELİ	3.160	2.580	580
KONYA	2.174	1.944	230
KÜTAHYA	473	394	79
MALATYA	639	520	119
MANİSA	1.173	1.026	147
MARDİN	581	396	185
MERSİN	1.924	1.629	295
MUĞLA	1.046	848	198
MUŞ	193	156	37
NEVŞEHİR	340	271	69
NİĞDE	241	213	28
ORDU	537	460	77
OSMANİYE	411	349	62
RİZE	308	268	40
SAKARYA	949	786	163
SAMSUN	1.054	888	166
SİİRT	166	146	20
SİNOP	143	128	15
SİVAS	513	451	62
ŞANLIURFA	1.191	880	311
TEKİRDAĞ	1.455	1.203	252
TOKAT	372	320	52
TRABZON	1.058	906	152
TUNCELİ*	125	94	31
UŞAK	438	380	58
VAN	549	430	119
YALOVA	318	283	35
YOZGAT	224	185	39
ZONGULDAK	457	387	70
Genel Toplam	72.951	58.426	14.525

20+ istihdamlı işyerleri

*:10+ istihdamlı işyerleri

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıt.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyumsuzluğudur.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$\text{Genç İşsizlik Oranı} = \frac{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşsiz}}{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek “zamana bağlı eksik istihdam” ve “yetersiz istihdam” kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlerle geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam İstihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İşgücü} = \text{İstihdam Edilenler} + \text{İşsizler}$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan-6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan “Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi” üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı} = \frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - \text{İşgücü}}{\text{Kurumsal Olmayan Nüfus}} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü Arzı}(\text{İstihdam} + \text{İşsiz})} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet

sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı İstihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$\text{Kayıtdışı İstihdam Oranı} = \frac{\text{Kayıtdışı İstihdam}}{\text{Toplam İstihdam}} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Yaş Bağımlılık Oranı} = \frac{0 - 14 \text{ Yaş Nüfus} + 65 \text{ Yaş ve üstü Nüfus}}{15 - 64 \text{ Yaş Nüfus}} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.